

โครงสร้างของหน่วยงานที่ประกอบด้วยคำกริยาล้วน

หน่วยงานทุกหน่วยต้องมีคำกริยาเสมอ อาจมีเพียงคำเดียวหรือหลายคำเรียงกัน หน่วยงานบางหน่วยมีแต่คำกริยา และบางหน่วยอาจมีคำหมวดอื่น ๆ คือ คำหน้ากริยา คำหลังกริยาและคำเชื่อมกริยาอยู่ด้วย จึงแยกประเภทของหน่วยงานได้ดังนี้

๑. หน่วยงานที่ประกอบด้วยคำกริยาล้วน
๒. หน่วยงานที่ประกอบด้วยคำกริยาและคำหมวดอื่นดังกล่าว

ในบทนี้จะกล่าวถึง เฉพาะหน่วยงานที่ประกอบด้วยคำกริยาล้วน และจะแบ่งหน่วยงานออกไปเป็น ๓ พวก ตามจำนวนคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยงาน คือ

๑. หน่วยงานที่มีคำกริยาคำเดียว
 ๒. หน่วยงานที่มีคำกริยาสองคำ
 ๓. หน่วยงานที่มีคำกริยาสามคำ
๑. หน่วยงานที่มีคำกริยาคำเดียว แบ่งตามชนิดของคำกริยาในหน่วยงานได้เป็น
 - ๑.๑ หน่วยงานที่มีคำกริยาอาการคำเดียว
 - ๑.๒ หน่วยงานที่มีคำกริยาสกรรมคำเดียว
 - ๑.๓ หน่วยงานที่มีคำกริยาทวิกรรมคำเดียว
 ๒. หน่วยงานที่มีคำกริยาสองคำ แบ่งตามชนิดของคำกริยาในหน่วยงานได้เป็น
 - ๒.๑ หน่วยงานที่มีคำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน
 - ๒.๑.๑ คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาอาการ
 - ๒.๑.๒ คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาสกรรม
 - ๒.๒ หน่วยงานที่มีคำกริยาสองคำซึ่งต่างชนิดกัน
 - ๒.๒.๑ คำกริยาเป็นคำกริยาอาการกับสกรรม
 - ๒.๒.๒ คำกริยาเป็นคำกริยาอาการกับทวิกรรม
 - ๒.๒.๓ คำกริยาเป็นคำกริยาสกรรมกับทวิกรรม

๓. หน่วยแทนที่มีคำกริยาสามคำ แบ่งตามชนิดของคำกริยาในหน่วยแทนได้เป็น
- ๓.๑ หน่วยแทนที่มีคำกริยาทั้งสามคำเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน
 - ๓.๑.๑ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาอกรรม
 - ๓.๑.๒ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาสกรรม
 - ๓.๒ หน่วยแทนที่มีคำกริยาสามคำซึ่งต่างชนิดกัน
 - ๓.๒.๑ คำกริยาเป็นคำกริยาอกรรมกับสกรรม
 - ๓.๒.๒ คำกริยาเป็นคำกริยาอกรรมกับทวิกรรม
 - ๓.๒.๓ คำกริยาเป็นคำกริยาสกรรมกับทวิกรรม
 - ๓.๒.๔ คำกริยาเป็นคำกริยาอกรรม สกรรมกับทวิกรรม

๑. หน่วยแทนที่มีคำกริยาคำเดียว

๑.๑ หน่วยแทนที่มีคำกริยาอกรรมคำเดียว

เมื่อคำกริยาในหน่วยแทนเป็นคำกริยาอกรรม และเราใช้ ก_๑ แทนคำกริยาอกรรม หน่วยแทนจะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑ ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

แบบ ก_๑
 ในหน่วยแทนแบบนี้ มีคำกริยาอกรรมคำเดียว คำกริยาอกรรมนั้นอาจเป็นคำกริยาเดี่ยว^๑ หรือคำกริยาซ้อน^๒ หรือคำกริยาประสม^๓ ก็ได้

^๑ คำกริยาเดี่ยว คือคำกริยาคำเดียวมิได้ประสมหรือซ้อนกับคำอื่น

^๒ ตามคำจำกัดความของศาสตราจารย์พระยาอนุมานราชธน ในหนังสือ นิรุกติศาสตร์ ภาค ๒ หน้า ๒๑๖ "คำซ้อน คือ เอาคำเต็มสองคำซึ่งต่างเสียงแต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาควบให้ซ้อนกัน" คำซ้อนที่เป็นคำกริยาในวิทยานิพนธ์นี้จะเรียกว่าคำกริยาซ้อน

^๓ คำกริยาประสม คือคำกริยากับคำนามตั้งแต่สองคำขึ้นไปรวมกันเป็นคำเดียว
 ทำหน้าที่เป็นกริยา สำหรับรายละเอียดโปรดดู Vichintana Chantavibulya, "Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai" (Unpublished Ph.D. dissertation, University of London, London 1962).

ตัวอย่างคำกริยากรรमเดี่ยว

คำราม	กระโดด	กลาน	ง
พุ่ม	ผัน	กรน	กราง

ตัวอย่างคำกริยากรรमซ้อน

สวยงาม	ฉลาดเฉลียว	เกรงขريم	บุกเน่า
เคียวเขิน	ฟกช้ำ	ไซ้สอย	ฉีกเขี้ยว

ตัวอย่างคำกริยากรรमประสม

เดินทาง	รู้ตัว	ตั้งใจ	เวียนหัว
วายน้ำ	ใจดี	ปากจัด	ถั่วรั้น

ตัวอย่างหน่วยแค้นที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ ในประโยค

๑. ฉันกำลัง กิริ อยู่ที่เดี่ยว
๒. เมื่อคืนนี้ ฉัน ผัน ทั้งคืนเลย
๓. คุณจะ เดินทาง เมื่อไร

๑.๒ หน่วยแค้นที่มีคำกริยากรรमคำเดี่ยว

เมื่อคำกริยาในหน่วยแค้นเป็นคำกริยากรรम และเราใช้ ก_๑ แบบคำกริยากรรम หน่วยแค้นจะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑(น) ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

← คำที่ขีดเส้นใต้คือคำกริยาในหน่วยแค้น

แบบ ก_๑(น)^๕

ในหน่วยแกนแบบนี้ มีคำกริยาสกรรรมคำเดียว คำกริยาสกรรรมนั้นอาจเป็น คำกริยาเดียว หรือ คำกริยาซ้อน หรือคำกริยาประสมก็ได้

ตัวอย่างคำกริยาสกรรรมเดียว

<u>กรอก</u> น้ำ	<u>ตัด</u> ผ้า	<u>ตี</u> ลูก	<u>มีค</u> กระจก
<u>คลำ</u> พื้น	<u>ลูบ</u> แขน	<u>เลี้ยง</u> นก	<u>เคี้ยว</u> หนาก

ตัวอย่างคำกริยาสกรรรมซ้อน

<u>สั่งสอน</u> ศิษย์	<u>ชักชวน</u> คำสั่ง	<u>เยียมเยียน</u> เพื่อนฝูง	<u>เยาะเย้ย</u> ผู้แพ
<u>รักใคร่</u> ชาติรัก	<u>ส่งเสริม</u> วัฒนธรรม	<u>รวมเชย</u> เขา	<u>แต่งตั้ง</u> เจาหน้าที่

(น) หมายถึงค่านามหนึ่งคำ ที่ใส่วงเล็บไว้ เพื่อแสดงว่าค่านามคำนั้นไม่ใช่ ส่วนประกอบของหน่วยแกน แต่จำเป็นต้องกล่าวถึงเพราะมีความสัมพันธ์กับคำกริยา ในหน่วยแกน

ค่านามกับคำกริยาอาจมีความสัมพันธ์กันได้สองประการ คือ

ก. เมื่อค่านามอยู่หน้าคำกริยา สกรรรม หรือ ทวิกรรรม จะทำหน้าที่ เป็นบทประธานของประโยค ส่วนคำกริยานั้น ๆ จะทำหน้าที่เป็นบทกริยาของประโยค จึงถือได้ว่าค่านามกับคำกริยามีความสัมพันธ์กันแบบ ประธาน - กริยา

ข. เมื่อค่านามอยู่หลังคำกริยา สกรรรม หรือ ทวิกรรรม จะทำหน้าที่เป็น บทกรรมของประโยค ส่วนคำกริยานั้น ๆ จะทำหน้าที่เป็นบทกริยาของประโยค จึงถือได้ว่าค่านามกับคำกริยามีความสัมพันธ์กันแบบ กริยา - กรรม

ในแบบ ก_๑(น) ค่านามอยู่หลังคำกริยา สกรรรม / จึงถือว่าค่านามนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยา สกรรรม แบบกริยา - กรรม สำหรับรายละเอียดเรื่องบทประธานและบทกรรม โปรดดูแหล่งที่แล้ว หน้า ๒๒๗ - ๒๓๐

ตัวอย่างคำกริยากรรมประสม

เชื่อใจ ฉัน ผู้หน้า มนุษย์ เสียเปรียบ เขา รับผิดชอบ การงาน
ซัดจิงหะ ผู้บรรยาย ลงโทษ ผู้ผิด รับไหว ลูกสะใภ้ มอมเหล้า เพื่อน

ตัวอย่างหน่วยแทนที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑(น) ในประโยค

๑. ฉันไม่ยอม เสียเปรียบ(เขา) หรอก
๒. คุณไม่ควร ซัดขึ้น(คำสั่ง) เลย
๓. เจ้าตูป แหะ(กระทึก) อย่างเอรีคอรอย

๑.๓ หน่วยแทนที่มีคำกริยาทวิกรรมคำเดียว

เมื่อคำกริยาในหน่วยแทนเป็นคำกริยาทวิกรรม และเราใช้ ก_๑ แทนคำกริยาทวิกรรม หน่วยแทนจะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑(นน) ดังจะไต่กล่าวต่อไปในแบบ ก_๑(นน)^๖

ในหน่วยแทนแบบนี้มีคำกริยาทวิกรรมคำเดียว เท่าที่หาได้คำกริยาทวิกรรมเป็นคำกริยาเดี่ยวทั้งสิ้น ไม่ปรากฏว่าเป็นคำกริยาซ้อน หรือคำกริยาประสมเลย
ตัวอย่าง

คืน เงิน นักเรียน บอก ข่าว ฉัน ตอบ คำถาม ครู ป้อน ข่าว น้อง
จำนำ ของ เจก รุก น้ำ ต้นไม้ ถาม ปัญหา ผู้เชี่ยวชาญ สอน เลข นักเรียน
เติม น้ำมัน รถ ให้ รางวัล นักเรียน ทวง เงิน ลูกหนี้ สำรวจ ความผิด ฉ
แจก สตางค์ เด็ก อธิบาย เรื่องราว คุณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๖(นน) หมายถึงค่านามสองคำที่ตามหลังคำกริยาทวิกรรม ค่านามคำแรกที่ทำหน้าที่เป็นบทกรรมตรงของประโยค ค่านามคำที่สองทำหน้าที่เป็นบทกรรมรองของประโยค ส่วนคำกริยาทวิกรรมทำหน้าที่เป็นบทกริยาของประโยค เราถือว่า ค่านามคำแรกมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบ กริยา - กรรมตรง ส่วนคำหลังมีความสัมพันธ์ แบบ กริยา - กรรมรอง

ชาย รด เพื่อน ใช้ เงิน โจทก์ ทอน เงิน ลูกค้า ปรึกษา งาน หัวหน้า
ศึก เงิน เขา อบรม มารยาท นักเรียน

ตัวอย่างหน่วยแคนที่มิโครงสร้างแบบ ก_๓(นน) ในประโยค

๑. คุณ ใช้(เงินเขา) หรือยังละ
๒. ทอน(เงินฉัน) มาเร็ว ๆ ซิ จะรีบไป
๓. คุณ ควรจะ อบรม(มารยาทลูกชาย) บ้างนะ

๒. หน่วยแคนที่มิคำกริยาสองคำ

๒.๑ คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน

๒.๑.๑ คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาอาการ

เมื่อคำกริยาทั้งสองในหน่วยแคนที่มิเป็นคำกริยาอาการ หน่วยแคนที่มิจะมี
โครงสร้างเป็นแบบ ก_๑ก_๑ ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

แบบ ก_๑ก_๑

ในหน่วยแคนที่มิแบบนี้ มีคำกริยาอาการสองคำ

ตัวอย่าง

สะ ^ค ค ^ง /ผ ^ว า	ผ ^ง ะ/ห ^ง าย ^ห ล ^ง	ตะ ^ก ละ/ก [ิ] น	ไ ^อ /จ ^า ม
ร [ุ] บ/ห ^ล ับ	ก ^ร ะ ^แ ม/ไ ^อ	ร ^อ ง/ค ^ำ ร ^า ม	น [ั] ง/ค ^า ล ^อ ย
น ^อ น/ก ^ร น	ง [ั] ว ^ง /ห ^ล ับ	ร ^อ ง/ตะ ^ก เ ^อ น	ย [ิ] น/ค [ิ] ต
อ [ี] ค/เ ^อ ื่อ	ก [ั] ง ^ว ล/ก ^ด ม [้] จ ^อ	ส [ู] ง/โ ^ง น ^เ ง [ิ] น	แ [่] ช [ิ] ง ^จ ใจ/ช [ู] ค
น ^อ น/ผ [ั] น	ช ^า ค ^ท น/ห ^ม ค ^ค ว	ค ^า น/ค ^ำ	ฟ [ู] ง/ก ^ร ะ ^จ าย
ระ ^ห ะ ^เ ย/แ ^ห ง	ล [ึ] น/ห ^ก ล ^ม	เป [็] เ ^อ น/ส ^ก ป ^ร ก	ม ^อ ค/ค [ั] บ
ไ ^ท ล/เล ^อ ะ ^{เท} อ	ถู ^ก เ [้] า/ค ^ส า ^น	ร ^ว น/ช [ู] ย	ถ ^ล า/ห ^ก ล ^ม
ห ^ว าน/อ ^ร อย	ร ^อ ง/ค ^ร าง	จ ^า ง/ช [ี] ค	แ ^ห ล ^ม /ล ^ม
เป [็] ย [ิ] ก/ช [ู] ม	ย [ิ] น/ส [ั] ป ^ห ง ^ก	แ ^ท ก/พ ^อ ง	ห ^ก /เล ^อ ะ ^{เท} อะ
บ [ั] น/ห [ิ] ม ^ห ำ	น [ั] ง/ห ^อ น	ร ^อ น/อ ^บ อ ^ำ ว	น [ั] ง/ห ^า ว

เคิน/วน นอน/ละเมอ แหลม/กม จุก/แน่น

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ g_2g_2 ในประโยค

- ๑. วันนี้ อากาศ ร้อนอบอ้าว จังนะ
- ๒. ฉัน นอนฝัน ถึง เซอทุกคืน
- ๓. เขา เป็นคิด อยู่ครู่หนึ่ง

๒.๑.๒ คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยากรรม

ในกรณีที่หน่วยกันมีคำกริยากรรมคำเดียว จะมีคำนามอยู่หลังหน่วยกัน คำหนึ่งเสมอ แต่ในกรณีที่หน่วยกันมีคำกริยากรรมของคำ อาจมีคำนามคำหนึ่ง หรือสองคำปรากฏอยู่ในที่ต่าง ๆ กัน คืออาจอยู่หลังหน่วยกันคำหนึ่ง หรืออาจ อยู่ในหน่วยกันคำหนึ่ง หรือ อาจแทรกอยู่ในหน่วยกันคำหนึ่งและอยู่ หลังหน่วยกันอีกคำหนึ่ง^๑ ทำให้หน่วยกันมีโครงสร้างเป็นแบบต่าง ๆ ๓ แบบดังนี้

- ๑. แบบที่มีคำนามอยู่หลังหน่วยกันคำ หนึ่ง คือ มีโครงสร้างเป็นแบบ $g_2g_2(n)$
- ๒. แบบที่มีคำนามแทรกอยู่ในหน่วยกันคำ หนึ่ง คือ มีโครงสร้างเป็นแบบ $g_2(n)g_2$
- ๓. แบบที่มีคำนามแทรกอยู่ในหน่วยกันคำหนึ่ง และอยู่หลังหน่วยกันอีก คำหนึ่ง คือ มีโครงสร้างเป็นแบบ $g_2(n)g_2(n)$

ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงโครงสร้างของหน่วยกันที่มีคำกริยาทั้งสองเป็น คำกริยากรรมทีละแบบ

๑ แบบ $g_2g_2(n)$

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งอยู่ หลังหน่วยกัน คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแต่ละคำในหน่วยกัน แบบที่ ๑ - กรรม

^๑เมื่อมีคำนามแทรกอยู่ในหน่วยกัน คำนั้นจะกลายเป็นหน่วยกัน
ไม่ติดต่อกัน (Discontinuous Nucleus Constituent)

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก่น
ในตัวอย่างข้างต้นนี้จะแยกคำกริยาในหน่วยแก่นออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า
คำกริยาสรรพนามแต่ละคำจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>เปลี่ยนแปลง/แก้ไข</u> กฎเกณฑ์	แยกออกเป็น	เปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์	แก้ไขกฎเกณฑ์
<u>ไล่/ตอย</u> เขา	แยกออกเป็น	ไล่เขา	ตอยเขา
<u>ตาม/แห</u> คนขอทาน	แยกออกเป็น	ตามคนขอทาน	แหคนขอทาน
<u>กวาด/ถู</u> บ้าน	แยกออกเป็น	กวาดบ้าน	ถูบ้าน
<u>ตรวจ/แก้</u> ชาว	แยกออกเป็น	ตรวจชาว	แก้ชาว
<u>ตะครุบ/ถัก</u> หนู	แยกออกเป็น	ตะครุบหนู	ถักหนู
<u>อบรม/สั่งสอน</u> นักเรียน	แยกออกเป็น	อบรมนักเรียน	สั่งสอนนักเรียน
<u>ตกแดง/ซ่อมแซม</u> รถ	แยกออกเป็น	ตกแดงรถ	ซ่อมแซมรถ
<u>ถนอม/รักษา</u> อาหาร	แยกออกเป็น	ถนอมอาหาร	รักษาอาหาร

เมื่อมีคำนามอยู่กับหน่วยแก่นที่มีคำกริยาเรียงกันตั้งแต่สองคำขึ้นไป
คำนามคำนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทุกคำในหน่วยแก่น หรือกับคำกริยาเพียง
คำใดคำหนึ่ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำนามมีความสัมพันธ์กับคำกริยาคำไหน อย่างไร
จะแยกคำกริยาออกจากกันแล้วดูว่าคำนามจะปรากฏอยู่ที่ไหน คืออยู่หน้าหรือหลัง
คำกริยา คำใดบ้าง

ถ้าแยกแล้วปรากฏว่าคำนามอยู่หน้าคำกริยา ก็จะถือว่าคำนามนั้นมีความสัมพันธ์
กับคำกริยาคำนั้นแบบประธาน - กริยา

ถ้าแยกแล้วปรากฏว่าคำนามอยู่หลังคำกริยา ก็จะถือว่าคำนามนั้นมีความสัมพันธ์
กับคำกริยาคำนั้นแบบกริยา - กรรม

<u>ชโลม/ทา</u> น้ำมัน	แยกออกเป็น	ชโลมน้ำมัน	ทาน้ำมัน
<u>กคชี่/ปีบบังคับ</u> เขา	แยกออกเป็น	กคชี่เขา	ปีบบังคับเขา
<u>แกไข/ชัคเกลา</u> ภาษา	แยกออกเป็น	แกไขภาษา	ชัคเกลาภาษา
<u>ยกย่อง/นับถือ</u> เขา	แยกออกเป็น	ยกย่องเขา	นับถือเขา
<u>ไล/ยิง</u> ภูเขา	แยกออกเป็น	ไลภูเขา	ยิงภูเขา
<u>ไล/ทอน</u> ควาย	แยกออกเป็น	ไลควาย	ทอนควาย
<u>ไล/หัน</u> ภูเขาใหญ่	แยกออกเป็น	ไลภูเขาใหญ่	หันภูเขาใหญ่
<u>มอง/หา</u> เข็มกลัด	แยกออกเป็น	มองเข็มกลัด	หาเข็มกลัด

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ กส(น) ในประโยค

๑. เขา ตกแต่งซ่อมแซม(รถ) เสร็จแล้ว
๒. เราควรที่จะ เปลี่ยนแปลงแกไข(กฎเกณฑ์) หรือไม่
๓. ใคร ๆ ต่าง ยกย่องชมเชย(เขา) กันทั้งนั้น

๒ แบบ กส(น) กส

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยากรรมสองคำ มีค่านามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยกันค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมในหน่วยกันแต่ละคำแบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านาม กับ คำกริยาในหน่วยกัน ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า คำกริยากรรมแต่ละคำจะมีค่านามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>หา</u> ฉับ <u>พบ</u>	แยกออกเป็น	หาฉับ	พบฉับ
<u>ฟัง</u> เพลง <u>ไต่</u>	แยกออกเป็น	ฟังเพลง	ไต่เพลง
<u>มอง</u> ฉับ <u>เห็น</u>	แยกออกเป็น	มองฉับ	เห็นฉับ
<u>ซื้อ</u> ขนม <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	ซื้อขนม	กินขนม
<u>ตัก</u> แกง <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	ตักแกง	กินแกง

<u>เก็บ</u> <u>เสื่อ</u> <u>หีบ</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>เสื่อ</u>	<u>หีบ</u> <u>เสื่อ</u>
<u>เก็บ</u> <u>ผัก</u> <u>ขาย</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>ผัก</u>	<u>ขาย</u> <u>ผัก</u>
<u>ยก</u> <u>ขนม</u> <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	<u>ยก</u> <u>ขนม</u>	<u>เก็บ</u> <u>ขนม</u>
<u>ตัด</u> <u>ปลาย</u> <u>หิ้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>ตัด</u> <u>ปลาย</u>	<u>หิ้ง</u> <u>ปลาย</u>
<u>เชี่ย</u> <u>เจ้า</u> <u>บุหรี</u> <u>หิ้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>เชี่ย</u> <u>เจ้า</u> <u>บุหรี</u>	<u>หิ้ง</u> <u>เจ้า</u> <u>บุหรี</u>
<u>กวาด</u> <u>ซึ้ง</u> <u>หิ้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>กวาด</u> <u>ซึ้ง</u>	<u>หิ้ง</u> <u>ซึ้ง</u>
<u>หีบ</u> <u>ขนม</u> <u>วาง</u>	แยกออกเป็น	<u>หีบ</u> <u>ขนม</u>	<u>วาง</u> <u>ขนม</u>
<u>จับ</u> <u>ข้อมือ</u> <u>ปิด</u>	แยกออกเป็น	<u>จับ</u> <u>ข้อมือ</u>	<u>ปิด</u> <u>ข้อมือ</u>
<u>แกะ</u> <u>ไส้</u> <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>แกะ</u> <u>ไส้</u>	<u>กิน</u> <u>ไส้</u>
<u>เก็บ</u> <u>จาน</u> <u>ล้าง</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>จาน</u>	<u>ล้าง</u> <u>จาน</u>
<u>เชี่ย</u> <u>หน้า</u> <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>เชี่ย</u> <u>หน้า</u>	<u>กิน</u> <u>หน้า</u>
<u>ชู</u> <u>เงิน</u> <u>อวก</u>	แยกออกเป็น	<u>ชู</u> <u>เงิน</u>	<u>อวก</u> <u>เงิน</u>
<u>ดอค</u> <u>แวน</u> <u>วาง</u>	แยกออกเป็น	<u>ดอค</u> <u>แวน</u>	<u>วาง</u> <u>แวน</u>
<u>เชือก</u> <u>ไก</u> <u>ขาย</u>	แยกออกเป็น	<u>เชือก</u> <u>ไก</u>	<u>ขาย</u> <u>ไก</u>
<u>หีบ</u> <u>กระดาษ</u> <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	<u>หีบ</u> <u>กระดาษ</u>	<u>เก็บ</u> <u>กระดาษ</u>
<u>เค็ด</u> <u>คอก</u> <u>กุหลาบ</u> <u>คม</u>	แยกออกเป็น	<u>เค็ด</u> <u>คอก</u> <u>กุหลาบ</u>	<u>คม</u> <u>คอก</u> <u>กุหลาบ</u>
<u>หีบ</u> <u>เสื่อ</u> <u>กู</u>	แยกออกเป็น	<u>หีบ</u> <u>เสื่อ</u>	<u>กู</u> <u>เสื่อ</u>
<u>ยก</u> <u>หีบ</u> <u>วาง</u>	แยกออกเป็น	<u>ยก</u> <u>หีบ</u>	<u>วาง</u> <u>หีบ</u>
<u>มวน</u> <u>บุหรี</u> <u>สูบ</u>	แยกออกเป็น	<u>มวน</u> <u>บุหรี</u>	<u>สูบ</u> <u>บุหรี</u>
<u>จับ</u> <u>ดูราย</u> <u>ชิง</u>	แยกออกเป็น	<u>จับ</u> <u>ดูราย</u>	<u>ชิง</u> <u>ดูราย</u>
<u>หีบ</u> <u>หนังสือ</u> <u>อ่าน</u>	แยกออกเป็น	<u>หีบ</u> <u>หนังสือ</u>	<u>อ่าน</u> <u>หนังสือ</u>
<u>ถือ</u> <u>ปิ่น</u> <u>แกว่ง</u>	แยกออกเป็น	<u>ถือ</u> <u>ปิ่น</u>	<u>แกว่ง</u> <u>ปิ่น</u>
<u>ส่ง</u> <u>ถ้วย</u> <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>ส่ง</u> <u>ถ้วย</u>	<u>กิน</u> <u>ถ้วย</u>
<u>กวาน</u> <u>ทอ</u> <u>พื</u> <u>ขาย</u>	แยกออกเป็น	<u>กวาน</u> <u>ทอ</u> <u>พื</u>	<u>ขาย</u> <u>ทอ</u> <u>พื</u>
<u>ชน</u> <u>ของ</u> <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	<u>ชน</u> <u>ของ</u>	<u>เก็บ</u> <u>ของ</u>
<u>นับ</u> <u>เงิน</u> <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	<u>นับ</u> <u>เงิน</u>	<u>เก็บ</u> <u>เงิน</u>
<u>ริน</u> <u>น้ำ</u> <u>ดื่ม</u>	แยกออกเป็น	<u>ริน</u> <u>น้ำ</u>	<u>ดื่ม</u> <u>น้ำ</u>
<u>จิก</u> <u>หนอน</u> <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>จิก</u> <u>หนอน</u>	<u>กิน</u> <u>หนอน</u>

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ ก_ส(น) ก_ส ในประโยค

๑. ฉัน หา(หนังสือของ เธอ) เจอ แล้ว
๒. เขา กวาด(ซั้่ง) ห้อง หมดแล้ว
๓. ฉัน หา(บ้าน เขา) เจอ แล้วละ

๓. แบบ ก_ส(น) ก_ส(น) * ๑๘

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยกัน อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยกัน คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยกันมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำแรก แบบกริยา - กรรม และในขณะที่เกี่ยวข้องกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำหลัง แบบประธาน - กริยา ส่วนคำนามที่อยู่หลังหน่วยกันมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรม คำหลังแบบกริยา - กรรมแต่อย่างเดียว

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยกัน ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรมคำแรกจะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยากรรมคำที่สองจะมีคำนามคำที่สองตามหลัง และจะมีคำนามคำแรกนำหน้าด้วย

ตัวอย่าง

ดู <u>เขา</u> <u>ล้าง</u> <u>จาน</u>	แยกออกเป็น	ดู <u>เขา</u>	<u>เขา</u> <u>ล้าง</u> <u>จาน</u>
<u>เห็น</u> <u>เขา</u> <u>ทำ</u> <u>การบ้าน</u>	แยกออกเป็น	<u>เห็น</u> <u>เขา</u>	<u>เขา</u> <u>ทำ</u> <u>การบ้าน</u>
<u>ได้ยิน</u> <u>แม่</u> <u>ร้อง</u> <u>เรียก</u> <u>เขา</u>	แยกออกเป็น	<u>ได้ยิน</u> <u>แม่</u>	<u>แม่</u> <u>ร้อง</u> <u>เรียก</u> <u>เขา</u>
<u>ฟัง</u> <u>ครู</u> <u>ดู</u> <u>นัก</u> <u>เรียน</u>	แยกออกเป็น	<u>ฟัง</u> <u>ครู</u>	<u>ครู</u> <u>ดู</u> <u>นัก</u> <u>เรียน</u>
<u>คุม</u> <u>คนงาน</u> <u>ดู</u> <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>คุม</u> <u>คนงาน</u>	<u>คนงาน</u> <u>ดู</u> <u>กิน</u>
<u>เจอ</u> <u>เขา</u> <u>ซื้อ</u> <u>ของ</u>	แยกออกเป็น	<u>เจอ</u> <u>เขา</u>	<u>เขา</u> <u>ซื้อ</u> <u>ของ</u>
<u>ผลัก</u> <u>น้อง</u> <u>ตก</u> <u>บันได</u>	แยกออกเป็น	<u>ผลัก</u> <u>น้อง</u>	<u>น้อง</u> <u>ตก</u> <u>บันได</u>

จ้าง คนงาน	จ้าง บ้าน	แยกออกเป็น	จ้างคนงาน	คนงานจ้างบ้าน			
หวาน	ข้าว	เต็ม	นา	แยกออกเป็น	หวานข้าว	ข้าวเต็มนา	
วาง	ถว้ย	แกว	ทับ	กระต๊าะ	แยกออกเป็น	วางถว้ยแกว	ถว้ยแกวทับกระต๊าะ
ทน	สี	เลอะ	เสื่อ	แยกออกเป็น	ทนสี	สีเลอะเสื่อ	
เหวี่ยง	แห	ครอบ	ปลา	แยกออกเป็น	เหวี่ยงแห	แหครอบปลา	
กลัด	เข็ม	ติด	เสื่อ	แยกออกเป็น	กลัดเข็ม	ใช้เข็มติดเสื่อ	
เพื่อน	น้อง	ทำ	การบ้าน	แยกออกเป็น	เพื่อนน้อง	น้องทำการบ้าน	
สอน	น้อง	ทำ	เลข	แยกออกเป็น	สอนน้อง	น้องทำเลข	
โยน	ฟุตบอล	ข้าม	รั้ว	แยกออกเป็น	โยนฟุตบอล	ฟุตบอลข้ามรั้ว	

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ ก_ส(น) ก_ส(น) ในประโยค

๑. ฉัน เก็บ(เขา)ทำ(การบ้าน) เสร็จแล้ว
๒. เขา ฝาก(ฉัน)ซื้อ(น้ำหอม) ตั้งหลายขวด
๓. เขา ชวน(เพื่อน)กิน(ข้าว) ด้วยกัน

๒.๒ หน่วยกันที่มีคำกริยาสองคำซึ่งต่างชนิดกัน

๒.๒.๑ คำกริยาเป็นคำกริยาอาการกับสกรรม

เมื่อคำกริยาทั้งสองในหน่วยกันเป็นคำกริยาอาการกับสกรรม หน่วยกันจะมีโครงสร้าง ๒ แบบ คือ

แบบ ก_อก_ส(น)

แบบ ก_ส(น)ก_อ

ทั้งนี้จะกล่าวทีละแบบต่อไปนี้

๑) แบบ ก_อก_ส(น)

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยาอาการอยู่หน้าคำกริยาสกรรม มีคำนามคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยกัน คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาสกรรม แบบกริยา - กรรม เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยกัน ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยา

สกรรรมจะมีค่านามคำนั้นมาข้างหลัง

ตัวอย่าง

<u>จุ่นวาย/ต้อนรับ</u> ลูกเซบ	แยกออกเป็น	จุ่นวาย	ต้อนรับลูกเซบ
<u>กระโตค/จับ</u> ชนม	แยกออกเป็น	กระโตค	จับชนม
<u>เคิน/ลุย</u> น้ำ	แยกออกเป็น	เคิน	ลุยน้ำ
<u>ตกลงใจ/สวม</u> แวน	แยกออกเป็น	ตกลงใจ	สวมแวน
<u>ฉับ/เห็น</u> ผี	แยกออกเป็น	ฉับ	เห็นผี
<u>ปลิว/ถูก</u> เขา	แยกออกเป็น	ปลิว	ถูกเขา
<u>กระชิบ/เรียก</u> ฉับ	แยกออกเป็น	กระชิบ	เรียกฉับ
<u>หันรีหันขวาง/คว่ำ</u> มีด	แยกออกเป็น	หันรีหันขวาง	คว่ำมีด
<u>แวะ/ดู</u> ของ	แยกออกเป็น	แวะ	ดูของ
<u>ขาย/แข่ง</u> ฉับ	แยกออกเป็น	ขาย	แข่งฉับ
<u>คำ/ประจาน</u> ฉับ	แยกออกเป็น	คำ	ประจานฉับ
<u>ผวา/กอด</u> แม่	แยกออกเป็น	ผวา	กอดแม่
<u>เพื่อ/เรียก</u> คู่รัก	แยกออกเป็น	เพื่อ	เรียกคู่รัก
<u>เหมอ/มอง</u> ท่า	แยกออกเป็น	เหมอ	มองท่า
<u>ไหล/เซาะ</u> ตลิ่ง	แยกออกเป็น	ไหล	เซาะตลิ่ง
<u>หมอบ/คอย</u> เขี้ยว	แยกออกเป็น	หมอบ	คอยเขี้ยว
<u>ร่ำ/โปรย</u> ดอกไม้	แยกออกเป็น	ร่ำ	โปรยดอกไม้
<u>พุด/ปรักปรำ</u> เขา	แยกออกเป็น	พุด	ปรักปรำเขา
<u>นึ้ก/เกลียด</u> เขา	แยกออกเป็น	นึ้ก	เกลียดเขา
<u>รองเพลง/กลม</u> ลูก	แยกออกเป็น	รองเพลง	กลมลูก
<u>เพลिन/ฟัง</u> เพลง	แยกออกเป็น	เพลिन	ฟังเพลง
<u>ขัน/บอก</u> เวลา	แยกออกเป็น	ขัน	บอกเวลา
<u>แล่น/ผ่าน</u> เขา	แยกออกเป็น	แล่น	ผ่านเขา

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ กอกล(น) ในประโยค

๑. น้องกำลัง นั่ง เล่น (ตุ๊กตา) อยู่
๒. ฉันจะ แหวะ ข้อ (ผ้าเช็ดหน้า) ก่อน นะ
๓. คุณพ่อ นั่ง อ่าน (หนังสือ) อยู่นั่น แน่

๒ แบบ กส(น)กอ *

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยากรรมอยู่หน้าคำกริยากรรม มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก้ คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแบบ กริยา - กรรม และในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแบบ ประธาน - กริยา

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก้ ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก้ออกจากกันแล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรมจะมีคำนามคำนั้นมาข้างหลัง ส่วนคำกริยากรรมจะมีคำนามคำนั้นมาข้างหน้า

ตัวอย่าง

<u>กรอก</u> <u>น้ำ</u> <u>หูก</u>	แยกออกเป็น	<u>กรอก</u> <u>น้ำ</u>	<u>น้ำ</u> <u>หูก</u>
<u>กระชาก</u> <u>สรอย</u> <u>ขาด</u>	แยกออกเป็น	<u>กระชาก</u> <u>สรอย</u>	<u>สรอย</u> <u>ขาด</u>
<u>เผา</u> <u>กระดาษ</u> <u>ไหม</u>	แยกออกเป็น	<u>เผา</u> <u>กระดาษ</u>	<u>กระดาษ</u> <u>ไหม</u>
<u>กระทุ้ม</u> <u>น้ำ</u> <u>กระจาย</u>	แยกออกเป็น	<u>กระทุ้ม</u> <u>น้ำ</u>	<u>น้ำ</u> <u>กระจาย</u>
<u>กลอม</u> <u>น่อง</u> <u>นอน</u>	แยกออกเป็น	<u>กลอม</u> <u>น่อง</u>	<u>น่อง</u> <u>นอน</u>
<u>กัก</u> <u>เสื่อ</u> <u>ขาด</u>	แยกออกเป็น	<u>กัก</u> <u>เสื่อ</u>	<u>เสื่อ</u> <u>ขาด</u>
<u>ขย่ม</u> <u>กึ่งมะม่วง</u> <u>หัก</u>	แยกออกเป็น	<u>ขย่ม</u> <u>กึ่งมะม่วง</u>	<u>กึ่งมะม่วง</u> <u>หัก</u>
<u>ขยี้</u> <u>ผ้า</u> <u>ขาด</u>	แยกออกเป็น	<u>ขยี้</u> <u>ผ้า</u>	<u>ผ้า</u> <u>ขาด</u>
<u>ขยำ</u> <u>เสื่อ</u> <u>ยับ</u>	แยกออกเป็น	<u>ขยำ</u> <u>เสื่อ</u>	<u>เสื่อ</u> <u>ยับ</u>
<u>หัน</u> <u>ผัก</u> <u>ละเอียด</u>	แยกออกเป็น	<u>หัน</u> <u>ผัก</u>	<u>ผัก</u> <u>ละเอียด</u>
<u>เหยียบ</u> <u>เก็ก</u> <u>แบน</u>	แยกออกเป็น	<u>เหยียบ</u> <u>เก็ก</u>	<u>เก็ก</u> <u>แบน</u>

<u>ต้ม</u> <u>น้ำ</u> <u>เค็</u> <u>ด</u>	แยกออกเป็น	<u>ต้ม</u> <u>น้ำ</u>	<u>น้ำ</u> <u>เค็</u> <u>ด</u>
<u>ตาก</u> <u>ผ้า</u> <u>แห้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>ตาก</u> <u>ผ้า</u>	<u>ผ้า</u> <u>แห้ง</u>
<u>ปิด</u> <u>หู</u> <u>ขาด</u>	แยกออกเป็น	<u>ปิด</u> <u>หู</u>	<u>หู</u> <u>ขาด</u>
<u>ออก</u> <u>ทอง</u> <u>หลุด</u>	แยกออกเป็น	<u>ออก</u> <u>ทอง</u>	<u>ทอง</u> <u>หลุด</u>
<u>เป่า</u> <u>ผม</u> <u>ปลิว</u>	แยกออกเป็น	<u>เป่า</u> <u>ผม</u>	<u>ผม</u> <u>ปลิว</u>
<u>ขบ</u> <u>เมื่</u> <u>ค</u> <u>ว</u> <u>ย</u> <u>จ</u> <u>ี</u> <u>แตก</u>	แยกออกเป็น	<u>ขบ</u> <u>เมื่</u> <u>ค</u> <u>ว</u> <u>ย</u> <u>จ</u> <u>ี</u>	<u>เมื่</u> <u>ค</u> <u>ว</u> <u>ย</u> <u>จ</u> <u>ี</u> <u>แตก</u>
<u>โกน</u> <u>หัว</u> <u>โล้น</u>	แยกออกเป็น	<u>โกน</u> <u>หัว</u>	<u>หัว</u> <u>โล้น</u>
<u>กลอน</u> <u>ผม</u> <u>เกรียน</u>	แยกออกเป็น	<u>กลอน</u> <u>ผม</u>	<u>ผม</u> <u>เกรียน</u>
<u>กก</u> <u>ลูก</u> <u>หลับ</u>	แยกออกเป็น	<u>กก</u> <u>ลูก</u>	<u>ลูก</u> <u>หลับ</u>

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑(น) ก_๒ ในประโยค

๑. แม่ ปลุก(เขา)ตื่น แต่เช้า
๒. เขา รีด(ผ้า)ใหม่ หมาดเลย
๓. เธอ ทบิ(ฉันท)เจ็บ จัง

๒.๒.๒ คำกริยาสองคำเป็นคำกริยาอกรรมกับทวิกรรม

เมื่อคำกริยาสองคำในหน่วยกันเป็นคำกริยาอกรรมกับทวิกรรม หน่วยกันจะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑ก_๒(นน) ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

แบบ ก_๑ก_๒(นน)

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยาอกรรมอยู่หน้าคำกริยาทวิกรรม มีค่านามสองคำอยู่หลังหน่วยกัน ค่านามคำแรกมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมตรง ค่านามคำที่สองมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมรอง

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกริยาในหน่วยกันในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยาทวิกรรมจะมีค่านามสองคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>นั่ง</u> / <u>ปรี</u> <u>ษา</u> <u>งาน</u> <u>หัว</u> <u>หน้า</u>	แยกออกเป็น	<u>นั่ง</u>	<u>ปรี</u> <u>ษา</u> <u>งาน</u> <u>หัว</u> <u>หน้า</u>
<u>ยื่น</u> / <u>แจ</u> <u>ก</u> <u>ส</u> <u>ต</u> <u>าง</u> <u>ค</u> <u>เค็</u> <u>ก</u>	แยกออกเป็น	<u>ยื่น</u>	<u>แจ</u> <u>ก</u> <u>ส</u> <u>ต</u> <u>าง</u> <u>ค</u> <u>เค็</u> <u>ก</u>

<u>คุกเข้า/ถวาย</u> อาหาร พระ แยกออกเป็น	คุกเข้า	ถวายอาหารพระ
<u>สนใจ/ถาม</u> ปัญหา ครู แยกออกเป็น	สนใจ	ถามปัญหาครู
<u>นั่ง/ป้อน</u> ข้าว นอง แยกออกเป็น	นั่ง	ป้อนข้าวนอง
<u>ยื่น/รด</u> น้ำ ต้นไม้ แยกออกเป็น	ยื่น	รดน้ำต้นไม้
<u>เดิน/อวด</u> กระเป๋า เพื่อน แยกออกเป็น	เดิน	อวดกระเป๋าเพื่อน
<u>เต็มใจ/ใช้</u> เงินโจทก์ แยกออกเป็น	เต็มใจ	ใช้เงินโจทก์
<u>แอบ/สารภาพ</u> ความผิด ฉับ แยกออกเป็น	แอบ	สารภาพความผิดฉับ

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๓(นน) ในประโยค

๑. นักเรียนคนนี้ สนใจถาม(ปัญหาครู) อยู่เสมอ
๒. เขา นั่งป้อน(ข้าวนอง) อยู่นั่นแหละ
๓. คุณควรที่จะ รีบใช้(เงินเขา)

๒.๒.๓ คำกริยาสองคำเป็นคำกริยากรรมกับทวิกรรม

เมื่อคำกริยาสองคำในหน่วยแก้เป็นคำกริยากรรมกับทวิกรรม หน่วยแก้จะมีโครงสร้าง ๒ แบบ คือ

แบบ-ก_๑(น)-ก_๓(นน)

แบบ-ก_๑(น)ก_๓(น)

ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

๑ แบบ ก_๑(น) ก_๓(นน)*

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยากรรมอยู่หน้าคำกริยาทวิกรรม มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก้ อีกสองคำอยู่หลังหน่วยแก้ คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแก้ คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรม แบบกริยา - กรรม และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรมแบบประธาน - กริยา ส่วนคำนามสองคำที่อยู่หลังหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบ กริยา - กรรมตรง และ กริยา - กรรมรอง ตามลำดับ

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก่น
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก่นออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำ
กริยากรรมจะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยาทวิกรรมจะมีคำนามสองคำหลัง
ตามหลัง และมีคำนามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

สิ่ง เขา รค น้ำ ต้นไม้ แยกออกเป็น สิ่งเขา เขา^{รค}น้ำต้นไม้
 ๓ เขา แจก สตางค์ เด็ก แยกออกเป็น ๓เขา เขาแจก^๓สตางค์เด็ก
เชิญ เขา อบรม มารยาท นักเรียน แยกออกเป็น เชิญเขา เขา^๓อบรม^๓มารยาท
 นักเรียน
วาน เขา จ่าย เงินเดือน คนงาน แยกออกเป็น วานเขา เขา^๓จ่าย^๓เงินเดือน
 คนงาน
ฟัง แม่ สอน ภาษาอังกฤษ น้อง แยกออกเป็น ฟังแม่ แม่^๓สอน^๓ภาษา^๓อังกฤษ^๓น้อง

ตัวอย่างหน่วยแก่นที่มีโครงสร้างแบบ ก_๓(น) ก_๓(น) ในประโยค

๑. อาจารย์ใหญ่ เชิญ(ท่านอนุศาสนาจารย์)อบรม(มารยาท นักเรียน)
๒. เขา วาน(ฉัน)จ่าย(เงินเดือนคนงาน)
๓. เขา ๓(แม่)๓(ให้) ๓(ช่าวนถ)

๒. แบบ ก_๓(น)ก_๓(น)

ในหน่วยแก่นแบบนี้ มีคำกริยากรรมอยู่หน้าคำกริยาทวิกรรม มีคำนาม
คำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก่น อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแก่น คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วย
แก่นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแบบกริยา - กรรม และกับคำกริยาทวิกรรม
แบบกริยา - กรรมตรง ส่วนคำนามที่อยู่หลังหน่วยแก่นมีความสัมพันธ์กับคำกริยา
ทวิกรรมแบบกริยา - กรรมรอง

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก่น
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก่นออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า
คำกริยากรรมจะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยาทวิกรรมจะมีคำนามคำแรก
และคำที่สองตามหลังตามลำดับ

ตัวอย่าง

<u>เก็บ</u> <u>ผัก</u> <u>ขาย</u> <u>แจก</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>ผัก</u>	<u>ขาย</u> <u>แจก</u>
<u>ชื่อ</u> <u>ของ</u> <u>แจก</u> <u>เด็ก</u>	แยกออกเป็น	<u>ชื่อ</u> <u>ของ</u>	<u>แจก</u> <u>เด็ก</u>
<u>นับ</u> <u>เงิน</u> <u>ทอน</u> <u>ฉัน</u>	แยกออกเป็น	<u>นับ</u> <u>เงิน</u>	<u>ทอน</u> <u>เงิน</u> <u>ฉัน</u>
<u>ตัก</u> <u>น้ำ</u> <u>รด</u> <u>ต้นไม้</u>	แยกออกเป็น	<u>ตัก</u> <u>น้ำ</u>	<u>รด</u> <u>น้ำ</u> <u>ต้นไม้</u>
<u>ตั้ง</u> <u>คำถาม</u> <u>ถาม</u> <u>ครู</u>	แยกออกเป็น	<u>ตั้ง</u> <u>คำถาม</u>	<u>ถาม</u> <u>คำถาม</u> <u>ครู</u>
<u>เขียน</u> <u>จดหมาย</u> <u>ตอบ</u> <u>เขา</u>	แยกออกเป็น	<u>เขียน</u> <u>จดหมาย</u>	<u>ตอบ</u> <u>จดหมาย</u> <u>เขา</u>
<u>ทำ</u> <u>อาหาร</u> <u>ถวาย</u> <u>พระ</u>	แยกออกเป็น	<u>ทำ</u> <u>อาหาร</u>	<u>ถวาย</u> <u>อาหาร</u> <u>พระ</u>
<u>ชู</u> <u>กระบี่</u> <u>อวด</u> <u>ฉัน</u>	แยกออกเป็น	<u>ชู</u> <u>กระบี่</u>	<u>อวด</u> <u>กระบี่</u> <u>ฉัน</u>
<u>เบิก</u> <u>เงิน</u> <u>เคื่อน</u> <u>จ่าย</u> <u>คนงาน</u>	แยกออกเป็น	<u>เบิก</u> <u>เงิน</u> <u>เคื่อน</u>	<u>จ่าย</u> <u>เงิน</u> <u>เคื่อน</u> <u>คนงาน</u>
<u>หยิบ</u> <u>จาน</u> <u>คืน</u> <u>เขา</u>	แยกออกเป็น	<u>หยิบ</u> <u>จาน</u>	<u>คืน</u> <u>จาน</u> <u>เขา</u>

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑(น)ก_๒(ณ) ในประโยค

๑. คุณ พิมพ์(รายงาน) เสนอ(หัวหน้า) แล้วหรือยัง
๒. ฉันทำจะต้อง เขียน(จดหมาย)ตอบ(เขา) เสียที่
๓. ใครจะเป็นคน ตั้ง(คำถาม)ถาม(ครู)

๓. หน่วยแ่งที่มีคำกริยาสามคำ

๓.๑ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาชนิดเดียวกัน

๓.๑.๑ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาอาการ

เมื่อคำกริยาทั้งสามในหน่วยแ่งเป็นคำกริยาอาการ หน่วยแ่งจะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑ก_๒ก_๓ ดังจะไ้กล่าวต่อไปนี้

แบบ ก_๑ก_๒ก_๓

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยาอาการสามคำ

ตัวอย่าง

แฉลบ/พลิก/คว่ำ ไหล/ท่วม/เจิ่ง เต็น/บ่น/พิมพ์่า กลุ่มใจ/ถูกระบาย/ส่งงาน

ตะแคง/พลิก/คว่ำ สะดุ้ง/ตกใจ/กลัว ยืน/ตลิ่ง/ตัวแข็ง เทียว/ร้อนเร่/ร้อง
 งุ่นง่าน/เคิน/วนเวียน นอน/ร้องไห้/เสียใจ ลื่น/ฉลวย/ทกลม หก/ไหล/^{เพลง}
 ผวา/ตกใจ/ตื่น ลอย/ฟุ้ง/กระจาย นิ่ง/เหม่อ/ตาลอย เวียนหัว/หนามคิ/^{เลขะเพอะ}
 ทกลม

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ กอกออ ในประโยค

๑. หมู่นี้ เขามักจะ นั่งเหม่อตาลอย บ่อย ๆ
๒. หลอน นอนร้องไห้เสียใจ อยู่หลายคืน
๓. แก ผวาตกใจตื่น ตั้งแต่กลางศึก

๓.๑.๒ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาสกรรม

เมื่อคำกริยาทั้งสามในหน่วยแ่งเป็นคำกริยาสกรรม หน่วยแ่งจะมีโครงสร้าง ๕ แบบ คือ

- แบบ กส กส กส (น)
- แบบ กส (น) กส กส
- แบบ กส กส (น) กส
- แบบ กส กส (น) กส (น)
- แบบ กส (น) กส กส (น)

ทั้งนี้จะไต่กลาวทีละแบบต่อไปนี้

๑. แบบ กส กส กส (น)

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยาสกรรมสามคำ มีค่านามคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแ่ง ค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาสกรรมในหน่วยแ่งแต่ละคำ
 แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกริยาในหน่วยแ่ง
 ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแ่งออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า

คำกริยากรรมแต่ละคำจะมีค่านามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

ไล่/ตะครุบ/กัก หนู แยกออกเป็น ไล่หนู ตะครุบหนู กักหนู
ไล่/ตาม/ปิง คุุอาฆาต แยกออกเป็น ไล่คุุอาฆาต ตามคุุอาฆาต ปิงคุุอาฆาต
เก็บ/ถนอม/รักษา อาหาร แยกออกเป็น เก็บอาหาร ถนอมอาหาร รักษาอาหาร
กตจี/ข้มเหง/ปีบบังคับ เขา แยกออกเป็น กตจีเขา ข้มเหงเขา ปีบบังคับเขา
เตะ/ตอย/ทุบตี เขา แยกออกเป็น เตะเขา ตอยเขา ทุบตีเขา
ตาม/ตะกรุบ/เก็บ กระจาษ แยกออกเป็น ตามกระจาษ ตะกรุบกระจาษ เก็บกระจาษ
ไล่/ตาม/เห่า คนชอทาน แยกออกเป็น ไล่คนชอทาน ตามคนชอทาน เห่าคนชอทาน

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ ก_สก_ส(น) ในประโยค

๑. เขา เตะตอยทุบตี(หลอน) อย่างไม่ปรานี
๒. แมว ไล่ตะครุบกัก(หนู)
๓. หมา ไล่ตามเห่า(เขา) กันใหญ่

๒. แบบ ก_ส(น)ก_สก_ส

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยากรรมสามคำ มีค่านามคำหนึ่งแทรกอยู่ระหว่างคำกริยากรรมคำแรกกับคำที่สอง ค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมในหน่วยแ่งแต่ละคำ แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกริยาในหน่วยแ่ง ในตัวอย่างข้างล่างนี้จะแยกคำกริยาในหน่วยแ่งออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรมแต่ละคำจะมีค่านามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

หยิบ เสื้อ หิ้ว/เก็บ แยกออกเป็น หยิบเสื้อ หิ้วเสื้อ เก็บเสื้อ
ตัก กระจาษ กอง/ชอน แยกออกเป็น ตักกระจาษ กองกระจาษ ชอนกระจาษ
หยิบ บุหรี จุก/สูบ แยกออกเป็น หยิบบุหรี จุกบุหรี สูบบุหรี

<u>หยิบ</u> <u>ชั้น</u> <u>วาง/แอบ</u>	แยกออกเป็น	<u>หยิบ</u> <u>ชั้น</u>	<u>วาง</u> <u>ชั้น</u>	<u>แอบ</u> <u>ชั้น</u>
<u>หยิบ</u> <u>ด้วย</u> <u>ส่ง/คิน</u>	แยกออกเป็น	<u>หยิบ</u> <u>ด้วย</u>	<u>ส่ง</u> <u>ด้วย</u>	<u>คิน</u> <u>ด้วย</u>
<u>เก็บ</u> <u>จาน</u> <u>ล้าง/คว่ำ</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>จาน</u>	<u>ล้าง</u> <u>จาน</u>	<u>คว่ำ</u> <u>จาน</u>
<u>เก็บ</u> <u>ผ้า</u> <u>ซัก/รีด</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>ผ้า</u>	<u>ซัก</u> <u>ผ้า</u>	<u>รีด</u> <u>ผ้า</u>
<u>รวม</u> <u>ของ</u> <u>เก็บ/ทิ้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>รวม</u> <u>ของ</u>	<u>เก็บ</u> <u>ของ</u>	<u>ทิ้ง</u> <u>ของ</u>
<u>ยก</u> <u>เก้าอี้</u> <u>วาง/ตั้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>ยก</u> <u>เก้าอี้</u>	<u>วาง</u> <u>เก้าอี้</u>	<u>ตั้ง</u> <u>เก้าอี้</u>
<u>กวาด</u> <u>ท่อพีวี</u> <u>ท่อ/ชาย</u>	แยกออกเป็น	<u>กวาด</u> <u>ท่อพีวี</u>	<u>ท่อ</u> <u>ท่อพีวี</u>	<u>ชาย</u> <u>ท่อพีวี</u>
<u>ซัก</u> <u>ผ้า</u> <u>บิด/ตาก</u>	แยกออกเป็น	<u>ซัก</u> <u>ผ้า</u>	<u>บิด</u> <u>ผ้า</u>	<u>ตาก</u> <u>ผ้า</u>
<u>หยิบ</u> <u>กระเป๋า</u> <u>ชู/อวค</u>	แยกออกเป็น	<u>หยิบ</u> <u>กระเป๋า</u>	<u>ชู</u> <u>กระเป๋า</u>	<u>อวค</u> <u>กระเป๋า</u>
<u>ยก</u> <u>แกง</u> <u>ตัก/แจก</u>	แยกออกเป็น	<u>ยก</u> <u>แกง</u>	<u>ตัก</u> <u>แกง</u>	<u>แจก</u> <u>แกง</u>
<u>หยิบ</u> <u>ขนม</u> <u>เคี้ยว/กิน</u>	แยกออกเป็น	<u>หยิบ</u> <u>ขนม</u>	<u>เคี้ยว</u> <u>ขนม</u>	<u>กิน</u> <u>ขนม</u>

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ ก_ส(น)ก_สก_ส ในประโยค

๑. เขา หยิบ(ขนม)เคี้ยวกิน อย่างเอร็ดอร่อย
๒. เขา ตัก(กระดาษ)กองซ้อน เป็นตั้ง ๆ
๓. หล่อน หยิบ(บุหรี)จุกสูบ

๓. แบบ ก_สก_ส(น)ก_ส

ในหน่วยกันแบบนี้ มีกิริยากรรมสามคำ มีค่านามคำหนึ่งแทรกอยู่ระหว่างคำกิริยากรรมคำที่สองกับคำที่สาม ค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกิริยากรรมในหน่วยกันแต่ละคำแบบกิริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกิริยาในหน่วยกัน ในตัวอย่างข้างล่างนี้จะแยกคำกิริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกิริยากรรมแต่ละคำจะมีค่านั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>ตัก/แบ่ง</u> <u>ขนม</u> <u>แจก</u>	แยกออกเป็น	<u>ตัก</u> <u>ขนม</u>	<u>แบ่ง</u> <u>ขนม</u>	<u>แจก</u> <u>ขนม</u>
<u>เก็บ/กวาด</u> <u>ซึ้ง</u> <u>ทิ้ง</u>	แยกออกเป็น	<u>เก็บ</u> <u>ซึ้ง</u>	<u>กวาด</u> <u>ซึ้ง</u>	<u>ทิ้ง</u> <u>ซึ้ง</u>

เก็บ/รวม ด้วยข้าม ล่าง แยกออกเป็น เก็บด้วยข้าม รวมด้วยข้าม ล่างด้วยข้าม
เก็บ/รวบรวม ข้าวของ ชาย แยกออกเป็น เก็บข้าวของ รวมรวมข้าวของ
เลือก/เก็บ เปลือก ทิ้ง แยกออกเป็น เก็บเปลือก เลือกเปลือก ทิ้งเปลือก ชายชายของ
เจาะ/ไข เนื้อ กิน แยกออกเป็น เจาะเนื้อ ไขเนื้อ กินเนื้อ
เลือก/หา เสื้อ ใส่ แยกออกเป็น เลือกเสื้อ หาเสื้อ ใส่เสื้อ

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ กส กส(น)กส ในประโยค

๑. เขากำลัง เก็บรวม(ด้วยข้าม)ล่าง
๒. ฉัน เลือกหา(เสื้อ)ใส่ ไม่ได้เลย
๓. เขา เก็บรวบรวม(ข้าวของ)ชายหมด

๔. แบบ กส กส(น)กส*

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยากรรมสามคำ มีค่านามคำหนึ่งอยู่ระหว่าง
 คำกริยากรรมคำที่สองกับคำที่สามและอีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแ่ง ค่านามคำแรก
 มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สองกับคำที่สาม แบบกริยา - กรรม และใน
 ขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สาม แบบประธาน - กริยา ส่วน
 ค่านามคำที่สองมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สาม แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกริยาในหน่วยแ่ง
 ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแ่งออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำ
 กริยากรรมคำแรกกับคำที่สองจะมีค่านามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยากรรมคำที่
 สามจะมีค่านามคำที่สองตามหลังและมีค่านามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

ไล่/เตะ เขา ตก บันได แยกออกเป็น ไล่เขา เตะเขา เขาตกบันได
จุก/ลาก เขา ลง บันได แยกออกเป็น จุกเขา ลากเขา เขาลงบันได

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ กส(น) ในประโยค

๑. ถ้าเขาขึ้นหูอีกคำเดียว ฉันคง ไล่เตะ(เขา)ตก(บันได) แน่ ๆ
๒. เขาพากัน ถูกลาก(ฉัน)ลง(บันได)

๕. แบบ กส(น)กส(น)^{*}

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยากรรมสามคำ มีคำนามคำหนึ่งอยู่ระหว่างคำกริยากรรมคำแรกกับคำที่สองและอีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแก้ คำนามคำแรกมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำแรก แบบกริยา - กรรม และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สองกับคำที่สาม แบบประธาน - กริยา ส่วนคำนามคำที่สองมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สองกับคำที่สาม แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก้ ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก้ออกจากกันแล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรมคำแรกจะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยากรรมคำที่สองกับคำที่สามจะมีคำนามคำที่สองตามหลังและมีคำนามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

<u>ช่วย</u> เขา <u>อบรม/สั่งสอน</u> นักเรียน	แยกออกเป็น	<u>ช่วย</u> เขา	เขา <u>อบรม</u> นักเรียน
			เขา <u>สั่งสอน</u> นักเรียน
<u>ใช้</u> ลูกน้อง <u>ตาม/ล่า</u> ศัตรู	แยกออกเป็น	<u>ใช้</u> ลูกน้อง	ลูกน้อง <u>ตาม</u> ศัตรู
			ลูกน้อง <u>ล่า</u> ศัตรู
<u>สั่ง</u> เขา <u>ตัด/แบ่ง</u> ขน	แยกออกเป็น	<u>สั่ง</u> เขา	เขา <u>ตัด</u> ขน
			เขา <u>แบ่ง</u> ขน
<u>ชวน</u> ฉัน <u>เก็บ/รวบรวม</u> ข้าวของ	แยกออกเป็น	<u>ชวน</u> ฉัน	ฉัน <u>เก็บ</u> ข้าวของ
			ฉัน <u>รวบรวม</u> ข้าวของ
<u>เห็น</u> เด็ก <u>ไล่/จับ</u> แมลงปอ	แยกออกเป็น	<u>เห็น</u> เด็ก	เด็ก <u>ไล่</u> แมลงปอ
			เด็ก <u>จับ</u> แมลงปอ
<u>จ้าง</u> คนงาน <u>กวาด/ถู</u> บ้าน	แยกออกเป็น	<u>จ้าง</u> คนงาน	คนงาน <u>กวาด</u> บ้าน
			คนงาน <u>ถู</u> บ้าน
<u>วาน</u> เขา <u>แก้ไข/ฉีก</u> เกลา ภาษา	แยกออกเป็น	<u>วาน</u> เขา	เขา <u>แก้ไข</u> ภาษา
			เขา <u>ฉีก</u> เกลาภาษา

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ กส(น)กสกส(น) ในประโยค

๑. ฉัน ช่วย(เขา) เลือกซื้อ(เข็มกลัด) ใต้อันหนึ่ง
๒. คุณ น่าจะ ช่วย(เขา) เก็บรวบรวม(ข้าวของ)
๓. ฉัน เห็น(แก) ไล่ออ(เขา) ออหยก ๆ

๓.๒ หน่วยแก้ที่มีคำกริยาสามคำซึ่งต่างชนิดกัน

๓.๒.๑ คำกริยาเป็นคำกริยาอาการกับสกรรม

เมื่อคำกริยาสามคำในหน่วยแก้เป็นคำกริยาอาการกับสกรรม หน่วยแก้
จะมีโครงสร้าง ๔ แบบ คือ

แบบ กส(น)กสก

แบบ กอ(น)กสก(น)

แบบ กอ(น)กส

แบบ กอ(น)กส(น)

แบบ กส(น)กอ(น)

แบบ กอ(น)กอ(น)

แบบ กส(น)กอ

แบบ กอ(น)กอ

ทั้งนี้จะไต่กล่าวทีละแบบต่อไปนี้

แบบ กส(น)กอ*

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยาอาการสองคำอยู่หน้าคำกริยาอาการคำเดียว
มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก้ คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอาการ
ทั้งสองคำ แบบกริยา - กรรม และมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอาการแบบประธาน - กริยา

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก้
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก้ออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำ
คำกริยาอาการแต่ละคำจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง ส่วนคำกริยาอาการจะมีคำนามคำนั้น
นำหน้า

ตัวอย่าง

<u>ต๋อย/เตะ</u> เขา <u>สลบ</u>	แยกออกเป็น	ต๋อยเขา	เตะเขา	เขาสลบ
<u>หยิก/ข่วน</u> เขา <u>บาดเจ็บ</u>	แยกออกเป็น	หยิกเขา	ข่วนเขา	เขาบาดเจ็บ
<u>ไล่/ยิง</u> เขา <u>ตาย</u>	แยกออกเป็น	ไล่เขา	ยิงเขา	เขาตาย
<u>ตะครุบ/กัก</u> หนู <u>ตาย</u>	แยกออกเป็น	ตะครุบหนู	กักหนู	หนูตาย
<u>กระทุง/กระแตก</u> ประตู่ <u>หึ่ง</u>	แยกออกเป็น	กระทุงประตู่	กระแตกประตู่	ประตู่หึ่ง
<u>เจาะ/ไซ</u> ไม้ <u>ทะลุ</u>	แยกออกเป็น	เจาะไม้	ไซไม้	ไม้ทะลุ
<u>ขยำ/ฉีก</u> กระดาษ <u>ขาด</u>	แยกออกเป็น	ขยำกระดาษ	ฉีกกระดาษ	กระดาษขาด
<u>กวาด/ถู</u> บ้าน <u>สะอาด</u>	แยกออกเป็น	กวาดบ้าน	ถูบ้าน	บ้านสะอาด
<u>ตาม/แหง</u> เขา <u>บาดเจ็บ</u>	แยกออกเป็น	ตามเขา	แหงเขา	เขาบาดเจ็บ

ตัวอย่างหน่วยแทนที่มีโครงสร้างแบบ กสกกส(น)ก๐ ในประโยค

๑. เขา ขยำฉีก(กระดาษ)ขาด
๒. คนร้าย ไล่ยิง(เขา)ตาย
๓. เขา กวาดถู(บ้าน)สะอาด แล้ว

แบบ ก๐กสกกส(น)

ในหน่วยแทนแบบนี้ มีคำกริยาอาการคำเดียวอยู่หน้าคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแทน คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมทั้งสอง คำแบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแทน ในตัวอย่างข้างล่างนี้จะแยกคำกริยาในหน่วยแทนออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า คำกริยากรรมแต่ละคำจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>กระโดด/ตะครุบ/กัก</u> หนู	แยกออกเป็น	กระโดด	ตะครุบหนู	กักหนู
<u>วิ่ง/ไล่/ยิง</u> ฉับ	แยกออกเป็น	วิ่ง	ไล่ฉับ	ยิงฉับ
<u>นั่ง/อบรม/สั่งสอน</u> นักเรียน	แยกออกเป็น	นั่ง	อบรมนักเรียน	สั่งสอน นักเรียน

<u>คิด/ถนอม/รักษา</u> อาหาร	แยกออกเป็น	คิด	ถนอมอาหาร	รักษาอาหาร
<u>นั่ง/ตรวจ/แก้</u> ชาว	แยกออกเป็น	นั่ง	ตรวจชาว	แก้ชาว
<u>โมโห/เตะ/ตอย</u> เขา	แยกออกเป็น	โมโห	เตะเขา	ตอยเขา
<u>หลง/โกรธ/เกลียด</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	หลง	โกรธฉันทัน	เกลียดฉันทัน
<u>พูดจา/ยกย่อง/ชมเชย</u> เขา	แยกออกเป็น	พูดจา	ยกย่องเขา	ชมเชยเขา
<u>นั่ง/ชู/ตะคอก</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	นั่ง	ชูฉันทัน	ตะคอกฉันทัน
<u>เคิน/คา/ประจาน</u> เขา	แยกออกเป็น	เคิน	คาเขา	ประจานเขา
<u>ชุม/คัก/บิง</u> สัตว์	แยกออกเป็น	ชุม	คักสัตว์	บิงสัตว์
<u>คุกเขา/อ้อนวอน/ขอโทษ</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	คุกเขา	อ้อนวอนฉันทัน	ขอโทษฉันทัน

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒ก_๓(น) ในประโยค

๑. เขา พูดจายกย่องชมเชย(ฉันทัน)
๒. ฉันทัน หลงโกรธเกลียด(เขา)
๓. เขา นั่งตรวจแก้(ชาว) อยู่ที่นั่นใจ

แบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยากรรมคำเดียวอยู่หน้ากริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแ่ง คำนามนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมทั้งสองคำ แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแ่ง ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแ่งออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า คำกริยากรรมแต่ละคำจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>เคิน/ซื้อ</u> ชนม <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	เคิน	ซื้อชนม	กินชนม
<u>คืใจ/ชู</u> เงิน <u>อวค</u>	แยกออกเป็น	คืใจ	ชูเงิน	อวคเงิน
<u>โมโห/จับ</u> ชนม <u>บิค</u>	แยกออกเป็น	โมโห	จับชนม	บิคชนม
<u>คืใจ/ขยิบ</u> เสื้อ <u>คูก</u>	แยกออกเป็น	คืใจ	ขยิบเสื้อ	คูกเสื้อ
<u>คัคสินใจ/ส่ง</u> เด็ก <u>คีน</u>	แยกออกเป็น	คัคสินใจ	ส่งเด็ก	คีนเด็ก

<u>ยื่น/ตัก</u> แยก แยก	แยกออกเป็น	ยื่น	ตัก	แยก	แยก
<u>โมโห/ยก</u> ขนม <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	โมโห	ยก	ขนม	เก็บ
<u>ตกลงใจ/จน</u> ของ <u>เก็บ</u>	แยกออกเป็น	ตกลงใจ	จน	ของ	เก็บ
<u>ขยัน/เก็บ</u> <u>ฉัก</u> <u>ขาย</u>	แยกออกเป็น	ขยัน	เก็บ	ฉัก	ขาย
<u>เปลอ/ขยำ</u> เงิน <u>หิ้ง</u>	แยกออกเป็น	เปลอ	ขยำ	เงิน	หิ้ง
<u>ลนลาน/ส่ง</u> แหวน <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	ลนลาน	ส่ง	แหวน	กิน
<u>นั่ง/ปอก</u> มะม่วง <u>กิน</u>	แยกออกเป็น	นั่ง	ปอก	มะม่วง	กิน
<u>ยื่น/มวน</u> บุหรี่ <u>สูบ</u>	แยกออกเป็น	ยื่น	มวน	บุหรี่	สูบ

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ กอ กส(น) กส ในประโยค

๑. เขา ยื่น จุด (บุหรี่) สูบ อย่างสบายอารมณ์
๒. เรา ตกลงใจ จน (ของ) เก็บ หมค
๓. เขา โมโห เท (แกง) หิ้ง หมค

แบบ กอ กส(น) กส(น) *

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยากรรมคำเดียวอยู่หน้าคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก้ อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแก้ คำนามคำแรกที่แทรกอยู่ในหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำแรกแบบ กริยา - กรรม และในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สองแบบ ประธาน - กริยา ส่วนคำนามคำที่สองที่อยู่หลังหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สอง แบบ กริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก้ ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก้ออกจากกัน แล้วจะเป็นว่าคำกริยากรรมคำแรกจะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยากรรมคำที่สองจะมีคำนามคำที่สองตามหลัง และมีคำนามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

คิด/เชิญ ฉัน กิน น้ำชา แยกออกเป็น คิด เชิญ ฉัน กิน น้ำชา

<u>ยื่น/ส่ง</u> เขา <u>ขึ้น</u> รถ	แยกออกเป็น	<u>ยื่น</u>	<u>ส่ง</u> เขา	<u>ขึ้น</u> รถ
<u>ร้อง/ชวน</u> ฉันทน์ <u>ซื้อ</u> ของ	แยกออกเป็น	<u>ร้อง</u>	<u>ชวน</u> ฉันทน์	<u>ซื้อ</u> ของ
<u>ยื่น/คุม</u> คนงาน <u>ชุก</u> คิน	แยกออกเป็น	<u>ยื่น</u>	<u>คุม</u> คนงาน	<u>ชุก</u> คิน
<u>นั่ง/ดู</u> แม่ <u>เย็บ</u> ผา	แยกออกเป็น	<u>นั่ง</u>	<u>ดู</u> แม่	<u>เย็บ</u> ผา
<u>เปลอ/พน</u> น้ำ <u>เปียก</u> เขา	แยกออกเป็น	<u>เปลอ</u>	<u>พน</u> น้ำ	<u>น้ำ</u> เปียกเขา
<u>ตั้งใจ/ฟัง</u> ครู <u>สอน</u> เสข	แยกออกเป็น	<u>ตั้งใจ</u>	<u>ฟัง</u> ครู	<u>ครู</u> สอนเสข
<u>เต็มใจ/ช่วย</u> ฉันทน์ <u>ทำ</u> ขนม	แยกออกเป็น	<u>เต็มใจ</u>	<u>ช่วย</u> ฉันทน์	<u>ฉันทน์</u> ทำขนม
<u>คิด/จ้าง</u> คนงาน <u>ล้าง</u> บ้าน	แยกออกเป็น	<u>คิด</u>	<u>จ้าง</u> คนงาน	<u>คนงาน</u> ล้างบ้าน

ตัวอย่างหน่วยแก้ที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(น) ในประโยค

๑. เขา ยื่นคุม(คนงาน)ชุก(คิน) อยู่ทั้งวัน
๒. ฉันทน์ เปลอสาค(น้ำ)เปียก (เขา)
๓. เขา โมโหด(น้อง)ตก (บันได)

๔. แบบ ก_๑(น)ก_๒ก_๓(น)*

ในหน่วยแก้แบบนี้ มีคำกริยาอาการคำเดียวอยู่ระหว่างคำกริยากรรมสองคำ มีค่านามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก้ อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแก้ ค่านามคำแรกที่แทรกอยู่ในหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำแรก แบบกริยา - กรรม และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมและคำกริยากรรมคำที่สองแบบ ประธาน - กริยา ส่วนค่านามคำที่สองที่อยู่หลังหน่วยแก้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมคำที่สอง แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของค่านามกับคำกริยาในหน่วยแก้ ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแก้ออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรมคำแรกจะมีค่านามคำแรกตามหลังคำกริยากรรมมีค่านามคำแรกตามหลัง และคำกริยากรรมคำที่สองมีค่านามคำที่สองตามหลัง และค่านามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

ชวน เขา นั่ง/กิน น้ำชา แยกออกเป็น ชวนเขา เขานั่ง เขากินน้ำชา

<u>โยน</u> <u>ฟุตบอล</u> <u>กระเด็น/ข้ามรั้ว</u>	แยกออกเป็น โยนฟุตบอล	<u>ฟุตบอล</u> <u>กระเด็น</u> <u>ฟุตบอลข้ามรั้ว</u>
<u>นิมนต์</u> <u>พระ</u> <u>นั่ง/ฉัน</u> <u>อาหาร</u>	แยกออกเป็น นิมนต์พระ	<u>พระนั่ง</u> <u>พระฉันอาหาร</u>
<u>ไต่</u> <u>ยีน</u> <u>แม่</u> <u>ตะโกน/ร้องเรียก</u>	เขา แยกออกเป็น ไต่ยีนแม่	<u>แม่ตะโกน</u> <u>แม่เรียกเขา</u>
<u>เจอ</u> <u>เขา</u> <u>เดิน/ซื้อ</u> <u>ของ</u>	แยกออกเป็น เจอเขา	<u>เขาเดิน</u> <u>เขาซื้อของ</u>
<u>เห็น</u> <u>รถ</u> <u>แล่น/ผ่าน</u> <u>เขา</u>	แยกออกเป็น เห็นรถ	<u>รถแล่น</u> <u>รถผ่านเขา</u>
<u>ฟัง</u> <u>แม่</u> <u>ร้องเพลง/กล่อมลูก</u>	แยกออกเป็น ฟังแม่	<u>แม่ร้องเพลง</u> <u>แม่กล่อมลูก</u>
<u>พึด</u> <u>กระต๊าก</u> <u>ปลิว/ถูก</u> <u>เขา</u>	แยกออกเป็น พึดกระต๊าก	<u>กระต๊ากปลิว</u> <u>กระต๊ากถูกเขา</u>
<u>ผลัก</u> <u>น้อง</u> <u>กลิ้ง/ตก</u> <u>บันได</u>	แยกออกเป็น ผลักร้อง	<u>น้องกลิ้ง</u> <u>น้องตกบันได</u>
<u>เห็น</u> <u>แม่</u> <u>นั่ง/ตำ</u> <u>น้ำพริก</u>	แยกออกเป็น เห็นแม่	<u>แม่นั่ง</u> <u>แม่ตำน้ำพริก</u>

ตัวอย่างหน่วยแ่งที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑(น)ก_๒ก_๓(น) ในประโยค

๑. ฉัน เจอ(เขา)เดินซื้อ(ของ) อยู่แถวข้างรัก
๒. เขา รวน(ฉัน)นั่งกิน(ข้าว) ด้วยกัน
๓. ฉัน ไต่ยีน(แม่)ตะโกนร้องเรียก (เขา)

๖. แบบ ก_๑ก_๒ก_๓(น)

ในหน่วยแ่งแบบนี้ มีคำกริยากรรมสองคำอยู่หน้าคำกริยากรรมคำเดียว มีคำนามคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแ่ง คำนามคำนี้มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรม แบบกริยา - กรรม

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแ่ง ในตัวอย่างข้างล่างนี้จะแยกคำกริยาในหน่วยแ่งออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า คำกริยากรรมจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

ตั้งใจ/กระโดด/กัก ฉัน แยกออกเป็น ตั้งใจ กระโดด กักฉัน

<u>นอน/ร้องไห้/คิดถึง</u> แม่	แยกออกเป็น	นอน ร้องไห้ คิดถึงแม่
<u>ตัดสินใจ/ตะโกน/เรียก</u> เขา	แยกออกเป็น	ตัดสินใจ ตะโกน เรียกเขา
<u>ดีใจ/กระโดด/กอด</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	ดีใจ กระโดด กอดฉันทัน
<u>พรวด/กระซิบ/สั่ง</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	พรวด กระซิบ สั่งฉันทัน
<u>อาละวาด/กระโจน/กัด</u> คน	แยกออกเป็น	อาละวาด กระโจน กัดคน
<u>นั่ง/คิด/หา</u> วิธี	แยกออกเป็น	นั่ง คิด หาวิธี
<u>นั่ง/พูดจา/แสดง</u> ความเห็น	แยกออกเป็น	นั่ง พูดจา แสดงความเห็น
<u>วิ่ง/กระโดด/ลอด</u> บ่วง	แยกออกเป็น	วิ่ง กระโดด ลอดบ่วง
<u>ยื่น/เหม่อ/มอง</u> พ้า	แยกออกเป็น	ยื่น เหม่อ มองพ้า
<u>กระเซ็น/สาด/เปียก</u> ฉันทัน	แยกออกเป็น	กระเซ็น สาด เปียกฉันทัน
<u>วิ่ง/ฉวา/ตาม</u> แม่	แยกออกเป็น	วิ่ง ฉวา ตามแม่
<u>นอน/ละเมอ/กอด</u> หมอน	แยกออกเป็น	นอน ละเมอ กอดหมอน
<u>นั่ง/พัก/กิน</u> ข้าว	แยกออกเป็น	นั่ง พัก กินข้าว
<u>ตื่นเต้น/ตะโกน/เรียก</u> พ่อ	แยกออกเป็น	ตื่นเต้น ตะโกน เรียกพ่อ

ตัวอย่างหน่วยแถมที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒ก_๓(น) ในประโยค

๑. เขา นั่งอมยิ้มดู(ฉันทัน) อยู่
๒. มัน อาละวาดกระโจนกัด(เจ้าของ)
๓. เขา ดีใจกระโดดกอด(ฉันทัน)

๘. แบบ ก_๓(น)ก_๑ก_๒*

ในหน่วยแถมแบบนี้ มีคำกริยากรรมคำเดียวอยู่หน้าคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแถม คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแบบ กริยา - กรรม และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมทั้งสองคำแบบ ประธาน - กริยา

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแถม ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยากรรมแต่ละคำมีคำนามคำนั้นนำหน้า

ตัวอย่าง

<u>ชวน</u> เขา <u>นั่ง/พัก</u>	แยกออกเป็น	ชวนเขา	เขานั่ง	เขาพัก
<u>เห็น</u> เขา <u>ยืน/ยิ้ม</u>	แยกออกเป็น	เห็นเขา	เขายืน	เขายิ้ม
<u>กัก</u> <u>ผ้า</u> <u>ขาด/กระจาย</u>	แยกออกเป็น	กักผ้า	ผ้าขาด	ผ้ากระจาย
<u>ยิง</u> เขา <u>ล้ม/สลับ</u>	แยกออกเป็น	ยิงเขา	เขาล้ม	เขาสลับ
<u>ปัก</u> <u>ด้วย</u> <u>แก้ว</u> <u>หล่น/แตก</u>	แยกออกเป็น	ปักด้วยแก้ว	ด้วยแก้วล้ม	ด้วยแก้วแตก
<u>ถูก</u> <u>กำ</u> <u>แพง</u> <u>พัง/ทะเลาะ</u>	แยกออกเป็น	ถูกกำแพง	กำแพงพัง	กำแพงทะเลาะ
<u>เห็น</u> เขา <u>ล้ม/กลม</u>	แยกออกเป็น	เห็นเขา	เขาล้ม	เขา
<u>ชน</u> <u>เค็ก</u> <u>กลม/หัวแตก</u>	แยกออกเป็น	ชนเค็ก	เค็กกลม	เค็กหัวแตก
<u>เห็น</u> เขา <u>นั่ง/ร้องไห้</u>	แยกออกเป็น	เห็นเขา	เขานั่ง	เขาร้องไห้

ตัวอย่างหน่วยกันที่มีโครงสร้างแบบ ก_ส(น)ก_อก_อ ในประโยค

๑. เขา ชวน(ฉัน)นั่งพัก บนก้อนหิน
๒. โจร ปัก(ด้วยแก้ว)หล่นแตก
๓. ฉัน เห็น(เขา)นั่งร้องไห้ อยู่โน้นแน่ะ

๘. แบบ ก_อก_ส(น)ก_อ*

ในหน่วยกันแบบนี้ มีคำกริยากรรมคำเดียวอยู่ระหว่างคำกริยากรรมสองคำ มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยกัน คำนามคำนั้นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรมแบบ กริยา - กรรม และในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยา คำที่สอง แบบ ประธาน - กริยา

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยกัน ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยกันออกจากกัน แล้วจะเห็นว่า คำกริยากรรมจะมีคำนามคำนั้นตามหลัง ส่วนคำกริยากรรมคำที่สองจะมีคำนามคำนั้นนำหน้า

ตัวอย่าง

เล่น/เฉี่ยว ฉัน กลม แยกออกเป็น เล่น ฉัน เฉี่ยวฉัน ฉันกลม

<u>เดิน/เตะ</u>	กอนหิน	<u>กระเค็น</u>	แยกออกเป็น	เดิน	เตะกอนหิน	กอนหินกระเค็น
<u>ไหล/เขาะ</u>	คลัง	<u>หัง</u>	แยกออกเป็น	ไหล	เขาะคลัง	คลังหัง
<u>เดิน/เหยียบ</u>	ลูกแมว	<u>ตาย</u>	แยกออกเป็น	เดิน	เหยียบลูกแมว	ลูกแมวตาย
<u>กระโคค/กระชาก</u>	สรอย	<u>ชาก</u>	แยกออกเป็น	กระโคค	กระชากสรอย	สรอยชาก
<u>นั่ง/หัง</u>	เขา	<u>ร้องเพลง</u>	แยกออกเป็น	นั่ง	หังเขา	เขาร้องเพลง
<u>โมโห/ขวาง</u>	แก้ว	<u>กระเค็น</u>	แยกออกเป็น	โมโห	ขวางแก้ว	แก้วกระเค็น
<u>วิ่ง/ชน</u>	เขา	<u>หกล้ม</u>	แยกออกเป็น	วิ่ง	ชนเขา	เขาหกล้ม
<u>ยื่น/กู</u>	เก็ก	<u>เล่น</u>	แยกออกเป็น	ยื่น	กูเก็ก	เก็กเล่น

ตัวอย่างหน่วยแทนที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒ส(น)ก_๓ในประโยค

๑. เขา วิ่งชน(ฉัน)หกล้ม
๒. เขา เดินเตะ(กอนหิน)กระเค็น
๓. เขา โมโหขวาง(แก้ว)แตก

๓.๒.๒ คำกริยาเป็นคำกริยาอาการกับทวิกรรม

เมื่อคำกริยาทั้งสามในหน่วยแทนเป็นคำกริยาอาการกับทวิกรรม หน่วยแทน
จะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑ก_๒ก_๓(นน) ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

แบบ ก_๑ก_๒ก_๓(นน)

ในหน่วยแทนแบบนี้ มีคำกริยาอาการสองคำอยู่ หน้าคำกริยาทวิกรรม
คำเดียว มีคำนามสองคำอยู่หลังหน่วยแทน คำนามสองคำนั้นมีความสัมพันธ์กับ
คำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมตรง และ กริยา - กรรมรอง ตามลำดับ

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแทน
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาในหน่วยแทนออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำ
กริยาทวิกรรมจะมีคำนามสองคำนั้นตามหลัง

ตัวอย่าง

<u>ดีใจ/เดิน/อวค</u>	กระเป่าเพื่อน	แยกออกเป็น	ดีใจ	เดิน	อวคกระเป่าเพื่อน	
<u>สนใจ/นั่ง/ซักถาม</u>	เรื่องราว	ฉัน	แยกออกเป็น	สนใจ	นั่ง	ซักถามเรื่องราวฉัน

ร้อง/ตะโกน/ทวง เงิน เขา แยกออกเป็น ร้อง ตะโกน ทวงเงินเขา
วิ่ง/เต็น/จัดการ/ขาย รถเพื่อน แยกออกเป็น วิ่ง เต็น จัดการ ขายรถเพื่อน
นั่ง/ร้องไห้/สารภาพ ความผิด ฉัน แยกออกเป็น นั่ง ร้องไห้ สารภาพความผิดฉัน
มือสั้น/ลนลาน/กิน เงิน เขา แยกออกเป็น มือสั้น ลนลาน กินเงินเขา
ตกใจ/ร้อง/ถาม ชาว เขา แยกออกเป็น ตกใจ ร้อง ถามชาวเขา
ตัดสินใจ/ออกปาก/ยืม เงินเพื่อน แยกออกเป็น ตัดสินใจ ออกปาก ยืมเงินเพื่อน

ตัวอย่างหน่วยแถมที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๑ก_๓(นน) ในประโยค

๑. เขา ใจดีแอบให้(เงินฉัน) บ่อย ๆ
๒. ฉัน ตัดสินใจออกปากยืม(เงินเพื่อน) ไล่สองพันเป็นค่าเดินทาง
๓. ฉัน นั่งกอดคอ(บิดูเขาเขา)

๓.๒.๓ คำกริยาเป็นคำกริยาสกรรวมกับทวิกรรม

เมื่อคำกริยาทั้งสามในหน่วยแถมเป็นคำกริยาสกรรวมกับทวิกรรม หน่วยแถม
 จะมีโครงสร้างเป็นแบบ ก_๑(น)ก_๑ก_๓(น) ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้

แบบ ก_๑(น)ก_๑ก_๓(น)

ในหน่วยแถมแบบนี้ มีคำกริยาสกรรวมสองคำอยู่หน้าคำกริยาทวิกรรมคำเดียว
 มีคำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแถม อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแถม คำนามคำแรก
 ที่แทรกอยู่ในหน่วยแถมมีความสัมพันธ์กับคำกริยาสกรรวมทั้งสองคำ แบบกริยา - กรรม
 และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมตรง
 ส่วนคำนามคำที่สองที่อยู่หลังหน่วยแถมมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมรอง

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแถม
 ในตัวอย่างข้างล่างนี้จะแยกคำกริยาในหน่วยแถมออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยา
 สกรรวมแต่ละคำมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยาทวิกรรมจะมีคำนามคำแรกและ
 คำนามคำที่สองตามหลัง

ตัวอย่าง

หยิบ เงิน นับ/ทอน เขา แยกออกเป็น หยิบเงิน นับเงิน ทอนเงินเขา
 หยิบ ปีน ยื่น/คืน เขา แยกออกเป็น หยิบปั่น ยื่นปั่น คืนปั่นเขา
 หยิบ กระเป๋า ชู/อวด เขา แยกออกเป็น หยิบกระเป๋า ชูกระเป๋า อวดกระเป๋าเขา
 หยิบ สตางค์ นับ/แจก เด็ก แยกออกเป็น หยิบสตางค์ นับสตางค์ แจกสตางค์เด็ก
 ถัก น้ำ เท/รด ต้นไม้ แยกออกเป็น ถักน้ำ เทน้ำ รดน้ำต้นไม้

ตัวอย่างหน่วยแทนที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑(น)ก_๒ก_๓(น) ในประโยค

๑. เขา เขียน(รายงาน)พิมพ์เสนอ(หัวหน้า) เสร็จแล้ว
๒. เขา หยิบ(กระเป๋า)ชูอวด(ฉัน)
๓. เขา หยิบ(สตางค์)นับแจก(เด็ก) ^{พูด}โธ่หาคน

๓.๒.๔ คำกริยาทั้งสามเป็นคำกริยาอาการ สกรรมกับทวิกรรม

เมื่อคำกริยาทั้งสามในหน่วยแทนเป็นคำกริยาอาการ สกรรมกับทวิกรรม

หน่วยแทนจะมีโครงสร้างสองแบบ คือ แบบ

แบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(นน)

แบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(น)

ดังจะกล่าวที่ละแบบต่อไปนี้

๑. แบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(นน)*

ในหน่วยแทนแบบนี้ มีคำกริยาอาการ สกรรมกับทวิกรรมเรียงกัน มี
 คำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแทน อีกสองคำอยู่หลังหน่วยแทน คำนามคำแรก
 ที่แทรกอยู่ในหน่วยแทนมีความสัมพันธ์กับคำกริยาอาการ แบบ กริยา - กรรม และ
 ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบ ประธาน - กริยา ส่วน
 คำนามสองคำที่อยู่หลังหน่วยแทนมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมตรง
 และ กริยา - กรรมรอง ตามลำดับ

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก่น
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยากรรม
จะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยาทวิกรรมจะมีคำนามสองคำหลังตามหลัง
และมีคำนามคำแรกนำหน้า

ตัวอย่าง

<u>ยื่น/ฟัง</u> ครู <u>สอน</u> เลข นักเรียน แยกออกเป็น	ยื่น	ฟังครู	ครูสอนเลขนักเรียน
<u>ตะโกน/สั่ง</u> เขา <u>รถ</u> น้ำ <u>ต้นไม้</u> แยกออกเป็น	ตะโกน	สั่งเขา	เขารคน้ำต้นไม้
<u>นั่ง/กุน</u> นอง <u>ป้อน</u> ข้าว ลูก แยกออกเป็น	นั่ง	กุนอง	นองป้อนข้าวลูก
<u>ชักสินใจ/วาน</u> เขา <u>จ่าย</u> เงินเดือน <u>คนงาน</u> แยกออกเป็น	ชักสินใจ	วานเขา	เขาจ่ายเงินเดือนคนงาน
<u>สนใจ/ฟัง</u> เขา <u>ตอบ</u> ปัญหา <u>ผู้สนใจ</u> แยกออกเป็น	สนใจ	ฟังเขา	เขาตอบปัญหาผู้สนใจ
<u>เต็มใจ/ช่วย</u> เขา <u>รถ</u> น้ำ <u>ต้นไม้</u> แยกออกเป็น	เต็มใจ	ช่วยเขา	เขารคน้ำต้นไม้

ตัวอย่างหน่วยแก่นที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(น) ในประโยค

๑. เขา เต็มใจช่วย(ฉัน) ป้อน(ข้าวหลาน)
๒. เขา นั่ง(แม่) ป้อน(ข้าวหลาน)
๓. เขา ร้องวาน(ฉัน) แจก(สตางค์เค็ก)

แบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(น)

ในหน่วยแก่นแบบนี้ มีคำกริยาอกรรม สกรรมกับทวิกรรมเรียงกัน มี
คำนามคำหนึ่งแทรกอยู่ในหน่วยแก่น อีกคำหนึ่งอยู่หลังหน่วยแก่น คำนามคำแรกที่
แทรกอยู่ในหน่วยแก่นมีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรม แบบกริยา - กรรม และ
ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบกริยา - กรรมตรง ส่วน
คำนามคำที่สองที่อยู่หลังหน่วยแก่นมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรม แบบ กริยา - กรรมรอง

เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวของคำนามกับคำกริยาในหน่วยแก่น
ในตัวอย่างข้างล่างนี้ จะแยกคำกริยาออกจากกัน แล้วจะเห็นว่าคำกริยาศกรม
จะมีคำนามคำแรกตามหลัง ส่วนคำกริยาทวิกรรมจะมีคำนามคำแรกและคำที่สองตามหลัง
ตัวอย่าง

<u>เดิน/ซื้อ</u>	ของ	<u>แวก</u>	เด็ก	แยกออกเป็น	เดิน	ซื้อของ	แวกของ	เด็ก
<u>นั่ง/เก็บ</u>	ผัก	<u>ขาย</u>	เจ๊ก	แยกออกเป็น	นั่ง	เก็บผัก	ขายผัก	เจ๊ก
<u>ยื่น/ตัก</u>	น้ำ	<u>รด</u>	ต้นไม้	แยกออกเป็น	ยื่น	ตักน้ำ	รดน้ำ	ต้นไม้
<u>รีบ/นับ/เงิน</u>	<u>ทอง</u>	<u>ลูก</u>	ค้า	แยกออกเป็น	รีบ	นับเงิน	ทองเงิน	ลูก
<u>จัดแจง/หยิบ</u>	<u>ขนม</u>	<u>ให้</u>	เด็ก	แยกออกเป็น	จัดแจง	หยิบขนม	ให้	ขนม
<u>ลนลาน/หยิบ</u>	<u>แหวน</u>	<u>คืน</u>	เขา	แยกออกเป็น	ลนลาน	หยิบแหวน	คืน	แหวน

ตัวอย่างหน่วยแก่นที่มีโครงสร้างแบบ ก_๑ก_๒(น)ก_๓(น) ในประโยค

๑. แม่ซื้อ กระวีกระวาดนับ(เงิน)ทอง(ลูก)
๒. เขา จัดแจงหยิบ(ขนม)ให้(เด็ก)
๓. เขากำลัง นั่งพิมพ์(รายงาน)เสนอ(หัวหน้า)อยู่

โครงสร้างของหน่วยแก่นเท่าที่กล่าวมามีทั้งหมด ๓๐ แบบ ในจำนวนนี้มี
อยู่ ๑๑ แบบที่มีลักษณะพิเศษกว่าแบบอื่น ๆ คือเป็นไค้ทั้งโครงสร้างของหน่วยแก่น
เดี่ยวและทั้งโครงสร้างของสองหน่วยแก่น

คำกริยาที่เรียงกันหลาย ๆ คำ จะถือว่าอยู่ในหน่วยแก่นเดียวกัน ใน
กรณีต่อไปนี้

๑. คำกริยาเหล่านั้นเรียงติดต่อกันไปไม่มีคำชนิดอื่นมาคั่น นอกจากว่า
คำที่คั่นนั้นเป็นคำเชื่อมกริยา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบของหน่วยแก่นเดียวกัน
๒. ถ้ามีคำนามคั่นคำกริยาอยู่ เราอาจย้ายคำนามนั้นไปอยู่ตำแหน่งอื่น
เห็นต้นว่าไปอยู่หน้าหน่วยแก่น ทำให้คำกริยามีโอกาสมาอยู่ติดกันได้
๓. คำนามที่คั่นคำกริยา มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

เขา รีด เสือ ไหม้

คำนาม เสือ ที่ค้นคำกริยา รีด และ ไหม้ มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยากรรม รีด ที่อยู่ข้างหน้า และในขณะที่เดียวกันก็มีความสัมพันธ์ แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยากรรม ไหม้ ที่อยู่ข้างหลัง นอกจากนั้นเรายังอาจย้ายคำว่า เสือ ไปอยู่ต้นประโยค ได้เป็น เสือ เขา รีด ไหม้ ทำให้กริยา รีด และ ไหม้ มีโอกาสมาอยู่ชิดกัน กว๊ยเหตุนี้ เราจึงถือว่าคำกริยา รีด และ ไหม้ อยู่ในหน่วยแก่นเดียวกัน

หากคำกริยาที่เรียงกันมีคำนามมาคั่นอยู่ คำนามค่านั้นไม่อาจย้ายที่ไปอยู่ตำแหน่งอื่นได้ ทั้งมีความสัมพันธ์กับกริยาที่อยู่ข้างหน้าแต่อย่างเดียว ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาที่อยู่ข้างหลังเลย เราก็ต้องถือว่าคำกริยาที่เรียงกันนั้นต่างหน่วยแก่นกัน คำกริยาที่อยู่หน้าคำนามเป็นหน่วยแก่นหนึ่ง คำกริยาที่อยู่หลังคำนาม อยู่ในหน่วยแก่นอื่นอีกหน่วยแก่นหนึ่ง

ตัวอย่าง

เขา เหยียบ เปลือกกล้วย หกหล่ม

คำนาม เปลือกกล้วย ที่ค้นคำกริยา เหยียบ และ หกหล่ม มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยากรรม เหยียบ ที่อยู่ข้างหน้าเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์ กับคำกริยากรรม หกหล่ม ที่อยู่ข้างหลังเลย นอกจากนั้นเรายังไม่อาจย้ายคำว่า เปลือกกล้วย ไปอยู่ตำแหน่งอื่นได้ คำกริยา เหยียบ และ หกหล่ม ไม่มีโอกาสมาอยู่ชิดกัน จึงต้องถือว่าเป็นคำกริยาต่างหน่วยแก่นกัน

หน่วยแก่นที่มีโครงสร้างทั้ง ๑๑ แบบดังกล่าว มีคำนามอยู่ระหว่างคำกริยา ในหน่วยแก่น เราอาจจะแบ่งหน่วยแก่นเหล่านี้ได้เป็น ๓ พวก ดังนี้

๑. หน่วยแก่นที่มีคำนามอยู่ระหว่างคำกริยากรรมกับกรรม ได้แก่

แบบ ก_ส(น)ก_ส(น) แบบ ก_ส(น)ก_สก_ส(น) แบบ ก_สก_ส(น)ก_ส(น)

แบบ ก_อก_ส(น)ก_ส(น)

๒. หน่วยเกณฑ์มีค่านามอยู่ระหว่างค่ากิริยากรรมกับอกรรม ได้แก่

แบบ ก_ส(น)ก_อ แบบ ก_ส(น) ก_อก_อ แบบ ก_สก_ส(น)ก_อ

แบบ ก_อก_ส(น)ก_อ แบบ ก_ส(น)ก_อก_ส(น)

๓. หน่วยเกณฑ์มีค่านามอยู่ระหว่างค่ากิริยากรรมกับทวิกรรม ได้แก่

แบบ ก_ส(น)ก_ท(นน) แบบ ก_อก_ส(น)ก_ท(นน)

ถ้าค่านามที่อยู่ระหว่างค่ากิริยาในแบบโครงสร้างเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง จะถือว่าแบบโครงสร้างเหล่านี้เป็นแบบโครงสร้างของหนึ่งหน่วยเกณฑ์ แต่ถ้าค่านามที่อยู่ระหว่างค่ากิริยาที่มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาที่อยู่ข้างหน้าแต่อย่างเดียว ไม่มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาที่อยู่ข้างหลังเลย จะถือว่าแบบโครงสร้างเหล่านี้เป็นแบบโครงสร้างของสองหน่วยเกณฑ์

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาโครงสร้างของหน่วยเกณฑ์เดียว แต่จำเป็นต้องกล่าวถึงหน่วยเกณฑ์สองหน่วยมีลักษณะโครงสร้างอย่างเดียวกับหน่วยเกณฑ์เดียว เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างหน่วยเกณฑ์หนึ่งหน่วยกับสองหน่วย ดังจะกล่าวต่อไปทีละแบบ ดังนี้

แบบ ก_ส(น)ก_ส(น)

ในแบบนี้ หน่วยเกณฑ์แรกมีค่ากิริยากรรมค่าเดียว หน่วยเกณฑ์ที่สองก็มีค่ากิริยากรรมค่าเดียว มีค่านามระหว่างหน่วยเกณฑ์ทั้งสองค่าหนึ่ง และอยู่หลังหน่วยเกณฑ์ที่สองอีกค่าหนึ่ง ค่านามที่อยู่ระหว่างหน่วยเกณฑ์ทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบกิริยา - กรรม กับค่ากิริยากรรมในหน่วยเกณฑ์แรกเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยากรรมในหน่วยเกณฑ์ที่สองเลย ส่วนค่านามค่าที่สองก็มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยากรรมในหน่วยเกณฑ์ที่สองเท่านั้น เป็นแบบกิริยา - กรรม เช่นกัน

ตัวอย่าง

ปก กระเทียม // หัน รากผักชี

สูบ บุหรี่ // กอบ ฉันทน์

กระ เคี้ยค กระ จาค // ชาย ของ
ชัก ลินชัก // ทา ของ
ชุด มะพราว // ตุ่า น้ำพริก
ชัก มีค // ทาง คูคอสุ
กู เิงน // ท่า คอกเปีย
เปิค ทู // รือ เสือ
ไช กุญแจ // เปิค ประคุ

ในหน่วยแถมที่เป็นหน่วยเดียวกันอาจมีลักษณะโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้
 แต่ค่านามที่แทรกอยู่ในหน่วยแถมมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง
 ตัวอย่าง

ชวน ที่ กิน ช้าว

ค่านาม ที่ มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยาสกรรมที่อยู่
 ข้างหน้า คือ ชวน และมีความสัมพันธ์แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยาสกรรม
 ที่อยู่ข้างหลัง คือ กิน

แบบ กส(น)กสกส(น)

ในแบบนี้ หน่วยแถมแรกมีคำกริยาสกรรมคำเดียว หน่วยแถมที่สองมีคำกริยา
 สกรรมสองคำ มีค่านามอยู่ระหว่างหน่วยแถมทั้งสองคำหนึ่ง และอยู่หลังหน่วยแถม
 ที่สองอีกคำหนึ่ง ค่านามที่อยู่ระหว่างหน่วยแถมทั้งสองมีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม
 กับคำกริยาสกรรมในหน่วยแถมแรกเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาสกรรม
 ในหน่วยแถมที่สองเลย ส่วนค่านามที่สองก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยาสกรรมใน
 หน่วยแถมที่สองเท่านั้น เป็นแบบกริยา - กรรม เช่นกัน

ตัวอย่าง

ปอค กระ เหียม // ล้างหัน รากคักี
ควา มีค // ไล่พัน เา

หยิบ ปากกา // ตรวจ แก้ว รายงาน

ชัก ลิ้นชัก // มอง หา เข็ม กลัด

ทิ้ง กระเป๋า // ตะ กายกอด แม่

ในหน่วยแ่งที่เป็นหน่วยเดี่ยวอาจมีลักษณะโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่
คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแ่งมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง
ตัวอย่าง

วาน เพื่อน แก้ไข ชัก เกลา ภาษา

คำนาม เพื่อน มีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยากรรมที่อยู่
ข้างหน้า คือ วาน และมีความสัมพันธ์แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยากรรม
ที่อยู่ข้างหลัง คือ แก้ไข และ ชัก เกลา

แบบ กสกส(น)กส(น)

ในแบบนี้หน่วยแ่งแรกมีคำกริยากรรมสองคำ หน่วยแ่งที่สองมีคำกริยา
กรรมคำเดียว มีคำนามอยู่ระหว่างหน่วยแ่งทั้งสองคำหนึ่งและอยู่หลังหน่วยแ่ง
ที่สองอีกคำหนึ่ง คำนามที่อยู่ระหว่างหน่วยแ่งทั้งสองมีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม
กับคำกริยากรรมทั้งสองในหน่วยแ่งแรกเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยา
กรรมในหน่วยแ่งที่สองเลย ส่วนคำนามคำที่สองก็มีความสัมพันธ์กับคำกริยากรรม
ในหน่วยแ่งที่สองเท่านั้น เป็นแบบกริยา - กรรม เช่นกัน

ตัวอย่าง

ล้าง พื้น รากผักชี // ปอก กระเทียม

ตก แต่ง ซ่อม แซม รถ // เปลี่ยน เบาะ

เช็ด ชัก โตะ // ทา น้ำมัน

หน่วยแ่งที่เป็นหน่วยเดี่ยวอาจมีลักษณะโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่
คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแ่งมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ฉุกลาก เขา ลง บันได

คำนาม เขา มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยากรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ ฉุก และ ลาก และมีความสัมพันธ์แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยากรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ ลง

แบบ กอก_ส(น)ก_ส(น)

ในแบบนี้ หน่วยแรกมีคำกริยากรรมกับกรรม ส่วนหน่วยคนที่สองมีคำกริยากรรมคำเดียว มีคำนามอยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสองคำหนึ่งและอยู่หลังหน่วยคนที่สองอีกคำหนึ่ง คำนามที่อยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยากรรมในหน่วยแรกเท่านั้นกับคำกริยากรรมในหน่วยคนที่สองเท่านั้น เป็นแบบ กริยา - กรรม เช่นกัน

ตัวอย่าง

ตกลงใจงัก กุกแจ // เปิด ประตู

กักสินใจควา มิด // เขี่ยค คอ

สบายใจสุบ บุหรี // พัน ควัน

นั่งพลิก หนังสือ // หา ข้อ

กมเก็บ กอนหิน // ขวาง นก

ยื่นปิด ประตู // ใส่ กุกแจ

ยื่นสุบ บุหรี // คอย ฉัน

เคินกระเคียด กระจาด // ขาย ของ

นั่งปอก กระเทียม // หัน รากผักฉี

งนงานเปิด ตู้ // รื้อ เสื่อ

โมโหรัก มิด // แทง เพื่อน

หน่วยกันที่เป็นหน่วยเดียวอาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยกันมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

โมโหผลึก น้อง ตก บันได

คำนาม น้อง มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยาอาการที่อยู่ข้างหน้า คือ ผลึก และมีความสัมพันธ์แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยาอาการที่อยู่ข้างหลัง คือ ตก

แบบ ก_๑(น)ก_๑

ในแบบนี้ หน่วยแรกมีคำกริยาอาการคำเดียว หน่วยแกนนี้อีกมีคำกริยาอาการคำเดียว มีคำนามอยู่ระหว่างหน่วยแกนนี้อีกสองคำหนึ่ง คำนามคำนี้มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยาอาการในหน่วยแรกเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาอาการในหน่วยแกนนี้อีกสองเลย

ตัวอย่าง

กอก ลูก // ร้อง ไห้
เหยียบ เปลือกกล้วย // หลวม
หิว ตะเกียง // เค็ม
กัก พัน // กระต๊อบ
ตี กลอง // ร้อง เพลง
กุม หน้าผาก // คิด
เกย หิน // ล้ม
สะตอก กอนหิน // ตะมั่ว

หน่วยแกนนี้อีกเป็นหน่วยเดียวอาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแกนนี้อีกต้องมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

เผา กระต๊อบ ไหม้

คำนาม กระต๊อบ มีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาอาการที่อยู่ข้างหน้า คือ เผา และมีความสัมพันธ์แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยาอาการ

ที่อยู่ข้างหลัง คือ ไหม

แบบ กส(น)กอ กอ

ในแบบนี้หน่วยแรกมีคำกริยาสกรรมคำเดียว ส่วนหน่วยคนที่สองมีคำกริยาอกรรมสองคำ มีค่านามอยู่ระหว่างหน่วยแรกคำหนึ่ง ค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยาสกรรมในหน่วยแรกเท่านั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาอกรรมในหน่วยคนที่สองเลย

ตัวอย่าง

กอด ลูก // ร้อง ให้สะอึกสะอื้น

กุม หมายาก // คิดกุมใจ

เกาะ ราวบันได // ยื่นพัก

กอด ศพ // ร้อง ให้เสียใจ

หน่วยกันที่เป็นหน่วยเดียวอาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่ค่านามที่แทรกอยู่ในหน่วยกันมีความสัมพันธ์กับคำกริยาที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ชวน เพื่อน นั่งพัก

ค่านาม เพื่อน มีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกรรมที่อยู่ข้างหน้า คือ ชวน และมีความสัมพันธ์ แบบประธาน - กริยา กับคำกริยาอกรรมทั้งสองที่อยู่ข้างหลัง คือ นั่ง และ พัก

แบบ กส(น)กอ

ในแบบนี้ หน่วยแรกมีคำกริยาสกรรมสองคำ หน่วยหลังมีคำกริยาอกรรมคำเดียว มีค่านามคำหนึ่งอยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสอง ค่านามคำนั้นมีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกรรมทั้งสองในหน่วยแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาอกรรมในหน่วยคนที่สองเลย

ตัวอย่าง

ขบกอด แม่ // ร้อง ให้

หน่วยแทนที่เป็นหน่วยเดี่ยวอาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่ค่านามที่
แทรกอยู่ในหน่วยแทนมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง
ตัวอย่าง

ไล ยิง เขา ตาย

ค่านาม เขา มีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกกรรมที่อยู่
ข้างหน้า คือ ไล และ ยิง และมีความสัมพันธ์แบบประธาน - กริยา กับคำกริยา
อกรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ ตาย

แบบ กอ กิล (น) กอ

ในแบบนี้ หน่วยแทนแรกมีคำกริยาอกรรมอยู่หน้าคำกริยาสกกรรม หน่วยแทน
หลังมีคำกริยาอกรรมคำเดียว มีค่านามคำหนึ่งอยู่ระหว่างหน่วยแทนทั้งสอง ค่านาม
คำนั้นมีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกกรรมในหน่วยแทนแรก ไม่มี
ความสัมพันธ์กับคำกริยาอกรรมในหน่วยแทนที่สองเลย

ตัวอย่าง

เคิน เหยียบ เปลือกกล้วย // กลม

วัง สะตุ กอนหิน // ซา เพลง

แลน ชน คนไม้ // พัง

นอน กอก ลูก // หลับ

ยวากอก แม่ // ร้องไห้

หน่วยแทนที่เป็นหน่วยเดี่ยว อาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่ค่านาม
ที่แทรกอยู่ในหน่วยแทนต้องมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

เคิน เตะ กอนหิน กระเด็น

ค่านาม กอนหิน มีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกกรรมที่
อยู่ข้างหน้า คือ เตะ และมีความสัมพันธ์ แบบประธาน - กริยา กับค่านามอกรรม
ที่อยู่ข้างหลัง คือ กระเด็น

แบบ กส(น)กอ.กส(น)

ในแบบนี้ หน่วยแรกมีค่ากิริยาสกกรรมค่าเดียว หน่วยหลังมีค่ากิริยา
อกรรมกับสกกรรม มีค่านามค่าหนึ่งอยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสอง อีกค่าหนึ่งอยู่หลัง
หน่วยกันที่สอง ค่านามที่อยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบกิริยา - กรรม
กับค่ากิริยาสกกรรมในหน่วยแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาอกรรมและสกกรรม
ในหน่วยกันที่สองเลย ส่วนค่านามค่าที่สองก็มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาสกกรรมในหน่วย
กันที่สองเท่านั้น เป็นแบบกิริยา - กรรมเช่นกัน

ตัวอย่าง

บิต ประตุ // ริบไล้ กฏแจ
ควา มิต // กระโคตแหง ก้านัน
กระเคียด กระจาด // เคินชาย ของ

หน่วยกันที่เป็นหน่วยเดียว อาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่ค่านาม
ที่แทรกอยู่ในหน่วยกัน มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ขวน เพื่อน เคินซ้อ ของ

ค่านาม เพื่อน มีความสัมพันธ์แบบ กิริยา - กรรม กับค่ากิริยาสกกรรมที่อยู่
ข้างหน้า คือ ขวน และมีความสัมพันธ์ แบบประธาน - กิริยา กับค่ากิริยาอกรรม
และสกกรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ เคิน และ ซ้อ

แบบ กส(น)กอ.กท(นน)

ในแบบนี้ หน่วยแรกมีค่ากิริยาสกกรรมค่าเดียว หน่วยหลังมีค่ากิริยา
อกรรมกับทวิกรรม มีค่านามอยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสองค่าหนึ่ง อยู่หลังหน่วยกัน
ที่สองสองค่า ค่านามที่อยู่ระหว่างหน่วยกันทั้งสองมีความสัมพันธ์ แบบกิริยา - กรรม
กับค่ากิริยาสกกรรมในหน่วยกันแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับค่ากิริยาอกรรมและทวิกรรม
ในหน่วยกันที่สองเลย ส่วนค่านามสองค่าที่อยู่หลังหน่วยกันที่สองก็มีความสัมพันธ์
กับค่ากิริยาทวิกรรมในหน่วยกันที่สองเท่านั้น เป็นแบบกิริยา - กรรมรอง ตามลำดับ

ตัวอย่าง

หยิบ ปากกา // เขียนตาม คำถามเขา
โผล่ หน้าต่าง // ตะโกนบอก ชาวฉัน
เบิก กระเป๋า // รีบให้ เงินชอทาน

หน่วยแทนที่เป็นหน่วยเดียว อาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแทนมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ใช้ ลูก เกินทวง เงินลูกหนี้

คำนาม ลูก มีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยากรรมที่อยู่ข้างหน้า คือ ใช้ และมีความสัมพันธ์แบบประธาน - กริยา กับคำกริยากรรมและทวิกรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ เกิน และ ทวง

แบบ ก_ส(น)ก_ท(น)

ในแบบนี้ หน่วยแทนแรกมีคำกริยากรรมคำเดียว หน่วยแทนหลังมีคำกริยาทวิกรรมคำเดียว มีคำนามอยู่ระหว่างหน่วยแทนทั้งสองคำหนึ่ง อยู่หลังหน่วยแทนที่สองสองคำ คำนามที่อยู่ระหว่างหน่วยแทนทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยากรรมในหน่วยแทนแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับกริยาทวิกรรมในหน่วยแทนที่สองเลย ส่วนคำนามสองคำที่อยู่หลังหน่วยแทนที่สองมีความสัมพันธ์กับคำทวิกรรมในหน่วยแทนที่สองเท่านั้น เป็นแบบ กริยา - กรรมตรง และกริยา - กรรมรองตามลำดับ

ตัวอย่าง

หยุด รถ // ถาม ทางชาวบ้าน
พรวน ดิน // รด น้ำต้นไม้
หยิบ เงิน // จ่าย เงินเดือนคนงาน
ยก มือ // ถาม คำถามครู
นับ เงิน // ทอน ค่าหนังสือเขา

คน คำว่า // ตอบ คำถามเขา

หน่วยแ่งที่เป็นหน่วยเดี่ยว อาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแ่งมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ใจ น้อง ป้อน ข้าว ลูก

คำนาม น้อง มีความสัมพันธ์แบบ กริยา - กรรม กับคำกริยากรรมที่อยู่ข้างหน้า คือ ใจ และมีความสัมพันธ์ แบบ ประธาน - กริยา กับคำกริยาทวิกรรมที่อยู่ข้างหลัง คือ ป้อน

แบบ กอ กส (น) กท (น)

ในแบบนี้ หน่วยแ่งแรกมีคำกริยาอกรรมกับกรรม หน่วยแ่งหลังมีคำกริยาทวิกรรมคำเดียว มีคำนามอยู่ระหว่างหน่วยแ่งทั้งสองคำหนึ่ง อยู่หลังหน่วยแ่งที่สอง สองคำ คำนามที่อยู่ระหว่างหน่วยแ่งทั้งสองมีความสัมพันธ์ แบบกริยา - กรรม กับ คำกริยากรรมในหน่วยแ่งแรก ไม่มีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรมในหน่วยแ่งที่สองเลย ส่วนคำนามสองคำที่อยู่หลังหน่วยแ่งที่สองมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทวิกรรมในหน่วยแ่งที่สองเท่านั้น เป็นแบบกริยา - กรรมตรง และกริยา - กรรมรอง ตามลำดับ

ตัวอย่าง

รับหยุด รถ // ถาม ทางชาวบ้าน

ยื่นชুকกิน // รด น้ำต้นไม้

ลนลานหยิบ เงิน // จ่ายค่าเช่าบ้าน

ตัดสินใจยก มือ // ถาม คำถามเขา

ชมักเชมนกน คำว่า // ตอบ คำถามเขา

นั่งนับ เงิน // ใจ คำยาเขา

หน่วยแ่งที่เป็นหน่วยเดี่ยว อาจมีโครงสร้างอย่างเดียวกันนี้ แต่คำนามที่แทรกอยู่ในหน่วยแ่งมีความสัมพันธ์กับคำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าและข้างหลัง

ตัวอย่าง

ลอง วาน น้อง สอน เลข ลูก

คำนาม น้อง มีความสัมพันธ์แบบกริยา - กรรม กับคำกริยาสกรรมที่อยู่
ข้างหน้า คือ วาน และมีความสัมพันธ์แบบประธาน - กริยา กับคำกริยาทวิกรรม
ที่อยู่ข้างหลัง คือ สอน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย